LEGEARTIS
ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

ISSN 2406-1085
Двоброј 82–83 / јул–август 2019.

ING-PRO

3 DECENIJE
S NAMA NEMA LUTANJA

ИЗДВАЈАМО:

Доживотни затвор – изолација или одмазда

Најзначајније новеле у Предлогу закона о изменама и допунама Закона о извршењу и обезбеђењу

Шта доноси нови Посебан колективни уговор за запослене у јединицама локалне самоуправе

Извршење уговора о јавној набавци – отворени простор за корупцију

Казнене одредбе у Закону о привредним друштвима

Шта доноси нови Посебан колективни уговор за државне органе

Неки случајеви изјављивања жалбе по Закону о општем управном поступку

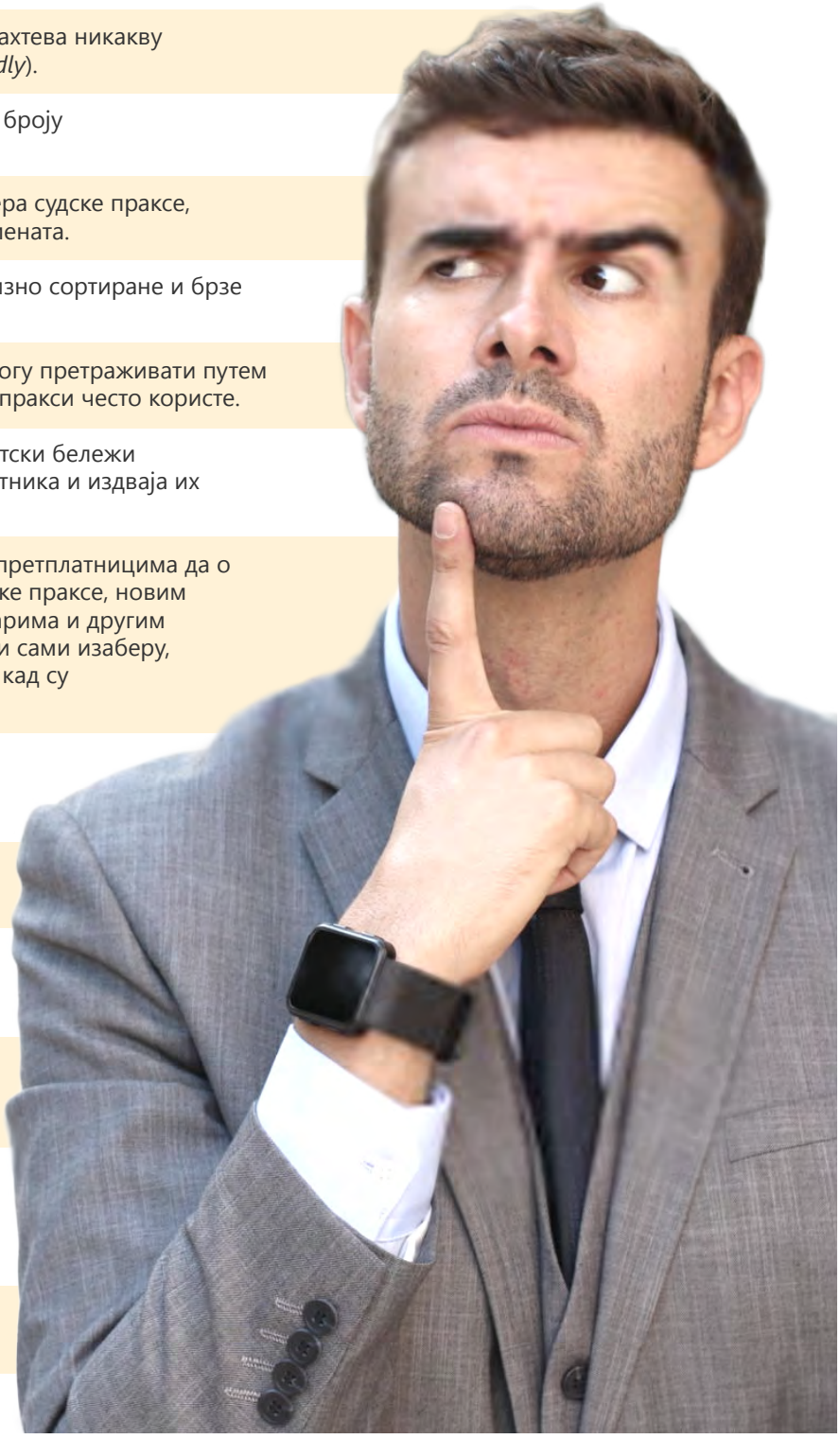
ЈАВНЕ НАБАВКЕ И БУЏЕТИ • ГРАЂАНСКО ПРАВО • КРИВИЧНО ПРАВО • УПРАВНО ПРАВО • ПРИВРЕДНО ПРАВО • РАДНО ПРАВО • УНАКРСНИ ПОГЛЕД

ИНГ-ПРО

Зашто баш PROPISI.NET?

- Зато што је прегледан и једноставан и не захтева никакву специјалну обуку за коришћење (*user friendly*).
- Зато што је могућ приступ неограниченом броју докумената у току претплате.
- Зато што има највећи број прописа, примера судске праксе, правних мишљења, модела и других докумената.
- Зато што има претраживач који даје прецизно сортиране и брзе резултате претраге.
- Зато што се документа – прописи и др. – могу претраживати путем одговарајућих синонима који се у правној пракси често користе.
- Зато што је једини на тржишту који аутоматски бележи најпрегледаније документе сваког претплатника и издваја их на почетној страни.
- Зато што има мејл-сервис који омогућава претплатницима да о новим прописима, новим примерима судске праксе, новим правним мишљењима и стручним коментарима и другим документима из области које претплатници сами изаберу, буду информисани путем мејла истог дана кад су објављени у бази.
- Зато што ради са било ког рачунара на интернету, без икакве инсталације, а подржава рад и у интранет окружењу.
- Зато што је увек ажуран (не захтева ажурирање од стране претплатника).
- Зато што су текстови докумената и интерфејс доступни на ћирилици или латиници.
- Зато што се једним кликом могу ископирати текстови у *Word* или *PDF* формату.
- Зато што има најсвеобухватнију и највећу базу судске праксе, са разгранатом структуром по одговарајућим правним гранама и правним институтима.
- Зато што се из текста прописа једним кликом приступа повезаним документима.
- Зато што се приликом претраживања појмова добијају већ понуђени резултати.

WWW.PROPISI.NET

ИНГ-ПРО

LEGEARTIS ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

www.legeartis.rs

ISSN 2406-1085
Година VII, двоброј 82–83, ЈУЛ–АВГУСТ 2019.

Оснивач и издавач:
ИНГ-ПРО Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:
Горан Грчић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник Редакције:
Јован Матијашевић

Главни и одговорни уредник часописа:
Ана Фулетин

Сарадници:

Александра Петровић
Ванда Божић
Владимир Ђукановић
Владимир Саичић
Душан Рајаковић
Ивана Стојиљковић
Јасмина Вранић
Љуба Слијепчевић
Маја Матић
Никола Пантелић
Ружа Урошевић
Саша Кулић

Технички уредник:
Милена Станковић

Лектура:
Милица Радованчев

Графичка припрема:
Мирослав Арамбашић

Штампа:
Digital art, Београд

Редакција:
Веле Нигринове 16а, 11000 Београд
тел: +381 11 2836-890
факс: +381 11 2836-474
имејл: redakcija@legeartis.rs

Часопис излази једанпут месечно (10 бројева и 1 двоброј у оквиру годишње претплате).

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

34

LEGE Artis : прописи у пракси / главни и одговорни уредник Ана Фулетин. - [Штампано изд.]
. - Год. 3, бр. 25 (окт. 2014)- . - Београд : ИНГ-ПРО, 2014- (Београд : Digital art). - 28 cm

Месечно. - Наслов лат., текст ћир.. - Преузима нумерацију електронског издања. - Друго издање на другом медијуму: Lege Artis (Online) = ISSN 2334-6140
ISSN 2406-1085 = Lege Artis (Штампано изд.)

Поштовани претплатници,

*Као и у сваком летњем двоброју до сада, а руководећи се Цицероновим речима да се „**покоравамо законима да бисмо били слободни**”, на повећаном броју страна настојали смо да понудимо избор актуелних тема из најразличитијих сфера пословања државних органа, привредних субјеката, адвоката и свих оних који на било који начин имају потребу за правном регулативом.*

*Друштвени напредак огледа се и у придржавању етичких начела и поштовању одређених норми како би правда била остварена за свакога, а то је немогуће уз појаву повлашћених и од закона изузетих, или како би аустријска књижевница Мари Ебнер Ешенбах рекла: „**Повластица је највећи непријатељ права**”. С тим у складу у домену јавних набавки бавили смо се коруптивним ризицима приликом извршења уговора о јавним набавкама.*

*С обзиром на то да се очекује усвајање Закона о о изменама и допунама Закона о извршењу и обезбеђењу, који је у тренутку изласка овог броја упућен у форми Предлога закона на усвајање Народној скупштини, у оквиру рубрике **Грађанско право** анализирана су његова најважнија решења.*

*Усвојени су посебни колективни уговори за државне органе и за запослене у јединицама локалне самоуправе, па је у рубрици **Радно право** размотрено које су то новеле у односу на претходне уговоре.*

*Када је у питању рубрика **Управно право,** анализирани су случајеви у којима се жалба у управном поступку предаје другостепеном органу, а уз то скрећемо пажњу и на текст о трошковима управног поступка.*

По питању кривичног права доносимо неколико текстова који се односе на различите институте ове гране права, при чему посебно издвајамо текст о изменама Кривичног законика које се односе на казну доживотног затвора.

*Закон о привредним друштвима садржи одређене казнене одредбе, а која су кривична дела, односно прекршаји и привредни преступи предвиђени овим законом анализирано је у рубрици **Привредно право**.*

*Поред наведених, ту су и други врло актуелни текстови у поменутим рубрикама, као и наше сталне рубрике **Инфо-правник, Портал читалаца, Календар аката и Регистар прописа донетих између два броја**.*

Редакција

Будимо на вези

Часопис *Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ* отворен је за сва ваша питања, мишљења, конструктивне предлоге, похвале и критике. Можете их упутити ауторима текстова или на имејл редакције часописа **redakcija@legeartis.rs**

Пратите нас:

- **www.legeartis.rs**
- **www.propisi.net**
- **www.ingpro.rs**
- **www.facebook.com/IngProLegeArtis**

Календар важења правних аката

У овој рубрици доносимо преглед про[писа] који током овог месеца престају да важе (у целости или у делу), одно[сно] који одложено ступају на снагу и/или се одложено примењују у целос[ти] или у делу:

[пасоша, дипломатског пасоша и], бр. 9/16 од 5. 2. 2016. године, а ступио [ак о измени Правилника о образ[ца], објављен у „Сл. гласни[ку] [године

– примењује се од 13. маја 2016. године

● Закон о изменама и допунама Закона о поморској пловидби, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 18/15 од 13. 2. 2015. године, а ступио је на снагу 21. 2. 2015. године

– одредбе члана 16. ст. 6. и члана 20. овог закона примењиваће се од 1. јуна 2016. године

● Правилник о измени и допуни Правилника о реглоскопима, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 49/15 од 5. 6. 2015. године, а ступио је на снагу 13. 6. 2015. године

– одредба члана 2. овог правилника важи до 1. јуна 2016. године

● Закон о енергетици, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 145/14 од 29. 12. 2014. године, а ступио је на снагу 30. 12. 2014. године

– одредбе члана 98. ст. 1. тач. 1) до 3), члана 99. и члана 225. ст. 1. тач. 1) до 3) и члана 225. ст. 4. овог закона се примењују од 1. јуна 2016. године

● Закон о потврђивању Европске оквирне конвенције о прекограничној сарадњи између територијалних заједница или власти, објављен у „Сл. гласнику РС – Међународни уговори”, бр. 2/16 од 8. 2. 2016. године

– Конвенција ступа на снагу 16. јуна 2016. године

● Закон о потврђивању Амандмана на Конвенцију о процени утицаја на животну средину у прекограничном контексту, објављен у „Сл. гласнику РС – Међународни

КАЛЕНДАРИ...
● ВАЖЕЊА ПРАВНИХ АКАТА
● ДОГАЂАЈА

СУДСКА ПРАКСА И СЛУЖБЕНА МИШЉЕЊА

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

Недостојност за наслеђивање

У склопу сасвим новог формата [ће] овог броја можете пратити и нашем часопису дон[ети] карактеристичне приликом односе на случајеве из судске праксе, а ко[ји] недостојност за наслеђивање.

[Не]стојност за наслеђ[ивање] ([Зак]он о наслеђивању, „Сл. гласник РС”, бр. 46/95, 101/03 – Одлука УС РС и 6/15)

Члан 4.

Не може наследити на основу закона [или] завештања, нити стећи какву корист из завештања (недостојан је):
1) онај ко је умишљајно усмртио оставио[ца] или покушао;
2) онај ко је принудом, претњом или прев[ртношћу] навео оставиоца да сачини или опозове завештање или неку његову одредбу, или га је у [томе] спречио;
3) онај ко је у намери спречавања оставиочеве [последње] воље уништио или сакрио његово завештање, или га је фалсификовао;
4) онај ко се теже огрешио о законску обавезу из[државања] оставиоца, или му је ускратио нужну помоћ;

Суд на недостојност пази по службеној дужности.

О недостојности за наслеђивање суд води рачуна по службеној дужности, али је терет чињеничне тврдње и доказа да ова недостојност постоји, на страни која то тврди.

Из образложења:

„Разлози ревизије о погрешној примени материјалног права нису основани. Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је ванбрачни син пок. А. М. Свог оца је упознао када је имао 10 година. До 1992. године имао је ретке контакте са оцем, а од те године никако. Брига о оцу са његове стране није изостала његовом кривицом. Није се теже огрешио о обавезе издржавања, нити му је ускратио нужну помоћ. Нису постојали ни други разлози који би указивали на недостојност за наслеђивање оца. Тужилац није умишљајно усмртио свога оца, нити је то покушао. Између њих је било само свађе. Није се теже огрешио о законске обавезе издржавања према њему. Преко [оца] је примао [помоћ] мајке, а пок. А. М. издржавање није [било] потребно. Не може се говорити ни о ускраћивању помоћи оставиоцу, јер то не произилази [из] изведених доказа.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови правилно закључују да нема основа за примену члана 4. Закона о наслеђивању који регулише појам недостојности за наслеђивање. Према ставу 1. тач. 1) овог члана, не може се наследити на основу закона или завештања нити стећи какву корист из завештања (недостојан је), онај ко је умишљајно усмртио оставиоца, или је то покушао. Према тачки 4. овог члана, недостојан је онај ко се теже огрешио о законску обавезу издржавања, или ускратио нужну помоћ. Према ставу 2. овог члана, суд на недостојност пази по службеној дужности. У конкретном случају, истакнути разлози за недостојност тужиоца да наследи свог оца, сада пок. А. М., нису испуњени. У току поступка у прилог ових својих тврдњи тужиља није пружила одговарајуће доказе. Зато је суд о постојању (непостојању) тих

ПОСТАВИТЕ ПИТАЊЕ НАШЕМ АУТОРУ, НАСТОЈАЋЕМО ДА ОДГОВОРИМО НА СВАКО ОД ЊИХ

Негативне референце у [јавним] набавки

[Ново]ј измене и допуне [Закона о јавним набавкама] из августа 2015. године донеле су собом [неколико измена] о негативним референцама о ко[јима] ће реч у овом тексту

Милош Јовић
саветник у Управи за јавне набавке
budzeti@legeartis.rs

Кад су у питању јавне набавке, појам [негативне] референце има двоструки појавни [облик]. У случају кад одређује додатне [услове] у поступку јавне набавке. [Наручилац] ти одређује[м] условног капацитета[, односно] у реализацији [уговора], односно [у] претходном испоручивао добра, извршавао услуге или [радове] дио радове који су предмет конкретне јавне набавке. Тада је реч о **пословним референца**[ма], које би се условно речено могле назвати **позитивним референцама**. И док је у том случају реч о референцама које понуђача квалификују за добијање уговора о јавној набавци, негативне референце су оне које га могу дисквалификовати из „трке” за добијање уговора.

Институт **негативне референце** установљен је ради обезбеђивања поузданијег и солиднијег уговорног партнера наручиоца, а што је претпоставка целисходнијег и рационалнијег трошења јавних средстава. На тај начин, санкционишу се понуђачи који не извршавају своје обавезе у поступку јавне набавке или уговорне обавезе или их не извршавају на уговорен начин и под уговореним условима. С друге стране, будући да санкција никада није сама себи сврха, управо би свест о могућности да се нађе „на црној листи” код одређеног наручиоца, требало да понуђача додатно мотивише на озбиљнији, професионалнији и пословнији приступ извршавању сопстве[них] обавеза из ранијих уговорних односа. Сходно [томе], важећим прописима, наручиоци су имали [могућност] да одбију понуду уколико поседују [доказ који потврђује да понуђач није испуњавао] раније обавезе по раније закљученим уговорима [о] јавним набавкама који су се односили на исти предмет набавке, за период од претходних пет година за радове, односно три године за добра и услуге.

Закон о јавним набавкама из 2012. године („Сл. гласник РС”, бр. 124/12) значајно је проширио обухват негативних референци, установивши их као обавезу за наручиоце, проширујући њихово дејство и на сâм поступак јавне набавке (не само на уговоре), те установивши својеврсни „црну листу” понуђача – списак негативних референци.

Новом [изменом] и допуне Закона о јавним набавкама из августа 2015. године („Сл. гласник [РС”, бр. 68/15) донеле су собом **неколико измена** [у] **вези са негативним референцама**:

- [ис]кључење референца као могућност, не и обавеза за [наручиоце];
- [не]вођење [евиденције] о другим, таксативно законом ненаведе[ним] негативне референце за одређеност [у] другој документацији;
- прецизирање [трајања] одређеног периода који је обухваћен негативном референцом;
- укидање списка негативних референци.

Можда и **најзначајнија измена** јесте та да наручилац сада више није у обавези, већ има могућност да примени негативну референцу према понуђачу. Како су ове законске измене биле још један корак ближе директивама Европске уније из области јавних набавки, и у овом

АУТОРСКИ ТЕКСТОВИ СА ОБИЉЕМ КОРИСНИХ ПРИМЕРА И СТРУЧНИХ ТУМАЧЕЊА

(6) Трошкови продатих производа износе 1.250.000,00 динара.Укалкулисана разлика у цени је 25% на цену коштања, што износи 312.500,00 динара (1.250.000,00 × 25%). Обрачунати ПДВ по општој стопи износи 312.500,00 динара, од чега на цену коштања 240.000,00 250.000,00 (1.250.000,00 × 20%) и ПДВ на разлику у цени 62.500,00 (312.500,00 × 20%).

(7) Купцу су фактурисани спортски дресови са обрачунатим ПДВ-ом у износу од 1.875.000,00 дин.

(8) Купац је извршио плаћање фактуре у целости у износу од 1.875.000,00 динара.

(9) Треба извршити затварање свих конта класе 9 – Обрачун трошкова и учинака.

(10) Треба саставити Извештај о стању залиха производње на крају обрачунског периода.

(11) Треба прокњижити своје[њ]е почетног стања залиха производње на коначно стање залиха производње на крају обрачунског периода на бази података из Извештаја о стању залиха производње на крају обрачунског периода.

Напо[мена]: [Трошкови] продатих производа од 1.250.000,00 динара израчунати су на бази цене [коштања] (682 комада × 1.832,[00] динара по комаду), док је продајна цена спортских дресова од [2].000,00 динара по комаду израч[ната] у износу од 2.500,00 динара (750 × 2.500,00).

Књижење:

Р. бр.	Конто дугује	Конто потражује	[ана]литички конто	Износ дугује	Износ потражује
			[ана]литички конто	5	6
1	2	3	[спортски дресови]	200.000,00	
			[залиха материјала]		200.000,00
1.	910		Сировине и мате[ријала – спортски дресови]		
		9000	Рачун за преузи[спортски дресови]	500.000,00	
			[спортски дресови]	120.000,00	
За отварање почетног стања 1. 1. 2016. за з[алиха недовршене]					
1а	9500		Материјали з[а]		500.000,00
	9600		Готови про[изв]одња залиха готових		120.000,00
		9001	Рачун за [недовршене производње и готових производа 1. 1. 2016. године на]		
			[Сировине и материјал – спортски дресови]	1.000.000,00	
		9010	Рачун за преузимање набавке материјала и робе		1.000.000,00
[Утрошен] примљен материјал у магацин у вези са производњом спортских дресова					
3а	9500		Материјал за израду – спортски дресови	680.000,00	
		9100	Сировине и материјал – спортски дресови		680.000,00
[Утрошак] набављених материјала у производњу у току године					

У овом броју...

ЈАВНЕ НАБАВКЕ И БУЏЕТИ

4 Извршење уговора о јавној набавци – отворени простор за корупцију

УПРАВНО ПРАВО

9 Неки случајеви изјављивања жалбе по Закону о општем управном поступку

13 Трошкови управног поступка

РАДНО ПРАВО

17 Шта доноси нови Посебан колективни уговор за државне органе

23 Шта доноси нови Посебан колективни уговор за запослене у јединицама локалне самоуправе

29 Одабрана мишљења Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

ГРАЂАНСКО ПРАВО

35 Најзначајније новеле у Предлогу закона о изменама и допунама Закона о извршењу и обезбеђењу

ПРИВРЕДНО ПРАВО

43 Казнене одредбе у Закону о привредним друштвима

46 Застарелост потраживања кроз новију судску праксу привредних судова

КРИВИЧНО ПРАВО

54 Доживотни затвор – изолација или одмазда

59 Право ухапшеног или лишеног слободе да без одлагања буде изведен пред судију или друго службено лице законом одређено да обавља судске функције

69 Најзначајнија решења Устава Републике Србије у вези са лишењем слободе

74 Квалификаторна околност из члана 2. став 2. Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела

УНАКРСНИ ПОГЛЕД

77 Осврт на измене и допуне важећих прописа којима се прописује обавеза власника, односно корисника возила да у року од 8 дана да тачне и потпуне податке о идентитету лица које је управљало возилом под претњом прекршајне казне

82 Донети су нови подзаконски акти предвиђени Законом о заштити података о личности

84 Акредитација здравствених установа

90 Коментар Закона о спречавању корупције

96 Нови подзаконски акти Закона о ученичком и студентском стандарду

РУБРИКЕ

112 Инфо-правник... између два броја...

115 Портал читалаца

119 Преглед прописа донетих између два броја

122 Календар важења правних аката

Извршење уговора о јавној набавци – отворени простор за корупцију

У фази извршења додељеног уговора о јавној набавци у пракси долази до одређених злоупотреба, тако да су индикатори који могу да укажу на корупцију у наведеној фази спровођења јавних набавки тема овог текста.

Маја Матић,
начелник Одељења за поступање по представкама Агенције за борбу против корупције

I Коруптивни ризици приликом извршења уговора

Ефикасно и ефективно извршење уговора о јавној набавци представља стални изазов како за законодавце тако и за све оне који спроводе и надзиру извршење Закона о јавним набавкама. Почев од 2002. године, када је по први пут регулисана област јавних набавки у Републици Србији, Закон је небројено пута мењан и усавршаван, како због усаглашавања домаћих прописа са директивама и другим актима Европске уније тако и због проблема уочених у пракси приликом спровођења његових одредаба, али на овом пољу нису остварени значајнији резултати.

Правилно извршење уговора о јавној набавци доприноси томе да начела и циљеви поступка јавне набавке буду испуњени, као и да буде очуван и заштићен правни поредак кад се на његовом крају, уз поштовање законских норми током спровођења поступка, налази адекватна и испоручена роба или извршена услуга.

Правилно извршење уговора обезбеђује најефикасније коришћење јавних средстава, води побољшању економског окружења, враћању поверења учесника на тржишту у институције и повећању конкуренције.

У поступку спровођења јавне набавке свака фаза носи сопствене ризике од корупције. Док планирање, објављивање, евалуација, селекција и фаза доделе јавне набавке трају краће времена, брзе су и хитне, фаза извршења односно имплементације додељеног уговора о јавној набавци обично траје дуже, некада и више година, посебно када се ради о уговорима о извршењу услуга као што су пројектовање, одржавање, изградња и техничка подршка, као и о уговорима о куповини робе или инвестиционе опреме, због чега носе велики ризик да се нешто погрешно или непредвиђено догоди.

С друге стране, док се правила поступка за спровођење јавне набавке у регулаторном смислу стално усавршавају и остављају све мање простора за могућу корупцију, чини се да приликом израде Закона или његових измена приликом извршења уговора увек понестане снаге, па надзор над тим процесом остане на наручиоцу, што је, кад постоји коруптивни договор између наручиоца и уговорне стране којој буде додељен уговор о јавној набавци, најгоре могуће решење.

Током фазе извршења додељеног уговора о јавној набавци уговорне стране испуњавају своје уговорене обавезе. Нерегуларности приликом процене испоручене робе или услуга и њихова квантитативна и квалитативна неусклађеност са договореним захтевима, недозвољене измене уговора о јавној набавци, као и недостатак капацитета за вршење мониторинга и надзора над спровођењем извршења уговора – најчешћи су модалитети активности који доводе до корупције приликом извршења наведеног уговора. На који начин долази до ових активности и шта указује

капацитета за надзор над спровођењем извршења уговора

Изостанак ефикасне контроле извршења уговора о јавној набавци један је од најважнијих коруптивних ризика приликом спровођења поступка јавних набавки у нашој земљи зато што је контрола извршења уговора остављена наручиоцу, који може да омогући понуђачу да потпуно промени све претходно тражене услове и техничке спецификације из конкурсне документације, рокове испоруке, модалитет плаћања и цену уговора, као и да тако учини непотребним читав спроведени поступак јавне набавке на крају.

Законско решење овог питања које егзистира више од деценију у области јавних набавки јесте да се уговор о јавној набавци извршава у складу са условима одређеним у документацији о набавци и изабраном понудом, с тим да је наручилац обавезан да врши контролу извршења уговора у складу са условима одређеним у документацији о набавци и изабраном понудом, што је и решење из новог Закона о јавним набавкама који је у припреми.

Ова одредба само је декларативна и њено кршење није санкционисано Законом о јавним набавкама. Санкција постоји једино у случају када тужилаштво, истражујући могуће злоупотребе у јавним набавкама, докаже да је дошло до злоупотреба и да је остварена корист, али овакви случајеви су ретки, истрага је дуготрајна и скупа, а казне благе, због чега нису одвраћајући за будуће починиоце кривичних дела.

Према Извештају Управе за јавне набавке за 2018. годину, регистрована вредност јавних набавки у 2018. години износила је 403,9 милијарди динара, што је знатно већа вредност у односу на претходне године, а учешће јавних набавки у бруто домаћем производу износило је 7,98%, што представља просек за последњих пет година.

С друге стране, најважнија институција која контролише поступак спровођења јавних набавки – Државна ревизорска институција – сусреће се са потешкоћама у реализовању својих надлежности и овлашћења зато што нема потребне ресурсе, ни кадровске ни техничке, а недостаје и одговарајућа повратна реакција осталих државних органа у виду спровођења датих налога у поступку контроле од стране субјеката контроле, као и вођења прекршајних и кривичних поступака на основу пријава које поднесу од стране других надлежних органа – тужилаштава, судова и Републичке комисије за заштиту права у поступцима јавних набавки.

Стога, када се упореди овај износ потенцијално ненаменски потрошених буџетских средстава и годишњи износ средстава покривених ревизијским извештајима, из наведеног произлази да је значајно мали проценат буџетских средстава – свега 3% – предмет ревизијског надзора.

Са сличним проблемима недостатка капацитета суочава се и Републичка комисија за заштиту права у поступцима јавних набавки, која треба да води прекршајни поступак против наручилаца који прекрше Закон о јавним набавкама, а не може да пружи адекватно вођење прекршајног поступка више година уназад.

II Закључак

У ситуацији када су коруптивни ризици током фазе извршења додељеног уговора о јавној набавци значајни јер се догађају незаконитости приликом процене испоручене робе и услуга, као и њихова најчешће квалитативна неусклађеност са договореним захтевима, као и недозвољене измене уговора о јавној набавци – недостатак капацитета за вршење мониторинга и надзора над спровођењем извршења уговора о јавној набавци, имајући у виду да исти најчешће врши једино наручилац, који нема ни потребан капацитет, ни адекватно стручно знање, а посебно не поседује неопходну независност – представљају најснажнији подстицај за све оне који планирају да незаконито потроше јавна средства и у свом приватном интересу.

Због тога може да се каже да у овој фази извршења уговора о јавној набавци постоји значајан ризик да до корупције дође, као и да се обезбеди остваривање приватних финансијских, политичких и других интереса науштрб јавног интереса, истовремено дискриминишући све остале актере на нетранспарентном и неконкурентном тржишту.

Неки случајеви изјављивања жалбе по Закону о општем управном поступку

Закон о општем управном поступку у неколико случајева одступа од правила да се жалба против решења предаје првостепеном органу. Аутор у тексту који следи даје критички осврт на наведене изузетке.

Саша Кулић,
дипл. правник

У складу са начелом двостепености (права на жалбу) из члана 13. Закона о општем управном поступку („Сл. гласник РС”, број 18/16 – даље: Закон), странка која није задовољна првостепеним решењем може изјавити жалбу. Ако су на то овлашћени законом, жалбу могу да изјаве и надлежни државни органи (став 3. истог члана). Поступак по жалби одвија се у две фазе и, следствено томе, и пред два органа. Прва фаза одвија се, по правилу, пред првостепеним органом. Дакле, као правило, Закон прописује да се жалба предаје првостепеном органу. То је и логично јер је достављање првостепеног (ожалбеног) решења извршено управо преко првостепеног органа. Тај орган има доставницу, као доказ о уручењу првостепеног решења. У односу на датум достављања, који се утврђује из доставнице, цени се и благовременост жалбе. Поред тога, код првостепеног органа налазе се и списи првостепеног поступка на основу којих је донето првостепено решење. Када буде одлучивао по жалби, другостепени орган ће ценити не само жалбене разлоге већ и целокупне списе првостепеног поступка, које ће му доставити првостепени орган. Због тога је неопходно учешће првостепеног органа у поступку по жалби, и то од првог тренутка покретања поступка по жалби, односно од изјављивања жалбе и њене предаје првостепеном органу. Како ће нпр. другостепени орган ценити да ли неки доказ који жалилац оспорава жалбом постоји или не постоји, ако нема увид у списе предмета? У списима се налазе сва акта која се односе на конкретну управну ствар. Без списа првостепеног поступка по правилу не може да се донесе мериторна одлука. Но, и од овога постоје изузеци, о којима ће бити речи касније. Најзад, постоји још један разлог због ког се жалба предаје првостепеном органу: првостепени орган и сам може да поништи своје решење уколико нађе да оно садржи неки од разлога за поништавање из члана 183. став 1. тачке 1–6. Закона, тако да жалба неће ни доћи до другостепеног органа на решавање. Исто тако, првостепени орган може и да замени ожалбено решење како би удовољио жалбеном захтеву, уколико нађе да је жалба основана. Новим решењем поништава се побијано решење ако законом није друкчије прописано (члан 165. став 1. Закона), при чему се такође жалба и списи предмета неће достављати другостепеном органу на одлучивање. Дакле, постоји више разлога за предавање жалбе првостепеном органу и зато Закон то узима као правило. Оно је садржано у члану 160. Закона, који у ставу 1. прописује да се *жалба предаје првостепеном органу у довољном броју примерака за орган и противну странку*. Чак и *уколико жалилац преда жалбу другостепеном органу, он је одмах прослеђује првостепеном органу* (став 2. истога члана). Наиме, у пракси се релативно често догађа да жалиоци доставе жалбу другостепеном органу и поред упутства о правном средству, у коме најчешће стоји да се жалба изјављује

од правила да се жалба предаје првостепеном органу. Користећи идентичну аргументацију као у претходном случају, и овде би могао да се изведе исти закључак: нема никаквог разлога за ово одступање. Штавише, у овом случају може да се постави и питање постојања правног интереса за жалбу. Странка која се жалила и по њеној жалби решење буде поништено, нема правни интерес да уложи жалбу јер у поступку по жалби не може да исходује повољније решење. Но, ова одредба је применљива у случајевима двостраначких управних поступака јер против таквог решења може да се жали она странка на чију штету је решење поништено. С друге стране, како се својство странке признаје и сваком другом физичком или правном лицу на чија права, обавезе или правне интересе може да утиче исход управног поступка, неко од тих лица може да изјави жалбу против решења које је поништио првостепени орган.

Најзад, поменућемо и изузетак предвиђен одредбама члана 165. ставови 1. и 3. Закона: *Првостепени орган може да замени ожалбено решење како би удовољио жалбеном захтеву. Новим решењем се побијано решење поништава, ако законом није другчије прописано. Против новог решења може се поднети жалба, која се предаје другостепеном органу*. И у погледу овог изузетка може се рећи све оно што је претходно детаљније образложено. Дакле, ни овде нема ниједног ваљаног разлога за одступање од правила да се жалба предаје првостепеном органу јер ће другостепени орган поново морати да тражи списе од првостепеног органа.

Овај проблем се не би појавио да је у жалбама против решења о одбацивању жалбе примењено правило по коме се жалба предаје првостепеном органу, а не изузетак – по ком се жалба предаје другостепеном органу. Свакако је било боље решење овакве ситуације у претходном Закону о општем управном поступку. Наиме, према одредби из члана 224. став 4. тог закона, *против закључка којим је жалба одбачена због неблаговремености, странка има право на посебну жалбу, а ако орган који одлучује по жалби нађе да је жалба оправдана, одлучиће уједно и по жалби која је била одбачена*. Дакле, том одредбом није било прописано да се жалба предаје другостепеном органу, што је свакако исправније. Овде треба само додати да се према ранијем закону жалба одбацивала закључком, док се по одредбама Закона у таквој ситуацији доноси решење (члан 162. став 2), што ни у ком случају не мења смисао теме овог текста.

Овај чланак је посвећен једном од највећих пропуста Закона о општем управном поступку. Из неког разлога законодавац је одлучио да у неколико случајева напусти правило да се жалба предаје органу који је донео ожалбено решење, односно првостепеном органу, па је установио изузетке према којима се жалба предаје другостепеном органу. Зачудо, ни у образложењу Предлога закона о општем управном поступку нису детаљније изложени разлози за ово одступање, осим што су побројана сва та одступања, односно наведени чланови Закона у којима се та одступања налазе. Дакле, с једне стране нису дати мотиви за овакво законодавно решење, а с друге стране није се ни улазило у то да ли ће наведени изузеци уопште моћи да се примене у пракси. Очигледно је да је члановима Радне групе за израду овог закона недостајало искуство и управна пракса јер се у противном не би одлучили за овакво решење. Оно ће без сумње представљати велики проблем у наведеним случајевима изјављивања жалбе јер се на овај начин непотребно одуговлачи другостепени поступак. Стога би најбоље било да се већ у првим изменама и допунама Закона отклони ова нелогичност или да се, што је такође прихватљиво, преузму одредбе претходног закона, које су свакако биле боље законодавно решење.

3 DECENIJE
S NAMA NEMA LUTANJA
ING-PRO

Трошкови управног поступка

Законом о општем управном поступку („Сл. гласник РС”, бр. 18/2016 – даље: Закон) први пут су дефинисани трошкови управног поступка. Шта се подразумева под наведеним трошковима, ко их сноси, ко одлучује о њима, које су то ситуације када постоји право на накнаду трошкова и награду, као и када постоји могућност ослобађања од плаћања трошкова, анализирано је у овом тексту.

Ружа Урошевић,
судија Управног суда

Према одредби члана 84. Закона постоји неколико врста трошкова поступка. То су најпре трошкови странке – издаци за таксе и њени лични трошкови (трошкови доласка у место у коме се води управни поступак или спроводи одређена радња у поступку, као и трошкови губитка времена и зараде и неопходни и оправдани трошкови заступања странке). Потом се под трошковима поступка подразумевају трошкови усмене расправе и извођења доказа (стварни трошкови сведока и стварни трошкови и награде вештака, тумача, преводилаца и привремених заступника, трошкови увиђаја и слично). У трошкове поступка спадају и посебни издаци у готовом новцу органа који води поступак (путни трошкови службених лица, огласа и слично).

КО СНОСИ ТРОШКОВЕ ПОСТУПКА

Одредбом члана 85. Закона прописано је да редовне трошкове поступка сноси орган, али притом није дефинисано који трошкови спадају у редовне. Имајући у виду да обављање делатности органа који води управни поступак подразумева и трошкове који се односе на ту делатност, под редовним трошковима треба сматрати управо те материјалне трошкове који се подмирују из средстава која су буџетом обезбеђена за покриће трошкова рада органа (материјалних трошкова и трошкова за посебне намене).

Поред наведених редовних трошкова поступка, орган ће бити у обавези да сноси и трошкове поступка покренутог по службеној дужности, али само у случају када је тај поступак окончан повољно по странку, без обзира на то да ли је или није неко лице својом радњом или пропуштањем изазвало покретање поступка по службеној дужности. Битно је само да поступак буде окончан повољно по странку. О томе се изјаснила и судска пракса у бројним одлукама, а посебно у случајевима накнадне контроле, коју по службеној дужности покрећу Пореска управа и Управа царина.

Законом је дата могућност одступања од овог правила тако што је предвиђено да посебним законом може и друкчије да се одреди. Наиме, у одређеним ситуацијама посебним законом може да буде предвиђено да странка сноси трошкове управног поступка покренутог по службеној дужности и када је тај поступак окончан повољно по њу. Међутим, такво одступање од Законом прописаног правила не може да се предвиди актима ниже правне снаге од њега, а посебно не објашњењима органа управе заснованим на мишљењу Државног правобранилаштва, као у случају Управе царина, која је издала своје објашњење према коме треба да поступају царински органи у управном поступку, у коме се наводи следеће:

У вези са поступањем царинских органа по захтевима странака за доношење одлуке о трошковима управног поступка када се ради о поступцима који су покренути по службеној дужности, а окончани су повољно по странку,

сачиниће службену белешку која се уноси у записник.

ОСЛОБАЂАЊЕ ОД ПЛАЋАЊА ТРОШКОВА

Лице које је слабог имовног стања могло би да због плаћања трошкова поступка угрози своје нужно издржавање, односно нужно издржавање своје породице. Због тога је Законом прописана могућност ослобађања од плаћања трошкова у целини или делимично. Ова могућност је Законом предвиђена и у случају када је то одређено потврђеним међународним уговором. О ослобађању од плаћања трошкова поступка одлучује се, на захтев странке, решењем, против ког може да се изјави жалба, док против решења донетог по жалби може да се покрене управни спор.

Будући да странка у целини или делимично може да буде ослобођена плаћања трошкова поступка, ти трошкови не могу да падну на терет других учесника у поступку, већ мора да их сноси орган који је одлучио да странку ослободи од плаћања трошкова.

Чињеница да одлука о ослобађању од плаћања трошкова поступка може да се донесе само на захтев странке, орган се ослобађа одговорности за повреду људских права у случају кад странка није успела да оствари неко своје право због немогућности да сноси трошкове поступка, а да притом није поднела захтев да буде ослобођена од плаћања тих трошкова. Наведено је посебно истакао Европски суд за људска права у предмету *Вељков против Србије*, у коме се подноситељка представке жалила због неизвршења решења о привременим мерама, чиме је повређено њено право на поштовање породичног живота јер није имала довољно новца да путује у Београд на планиране састанке са малолетним дететом по налогу Центра за социјални рад. У образложењу одлуке, поред осталог, наведено је и следеће:

Суд прво констатује да подноситељка представке није ниједном затражила да буде ослобођена обавезе плаћања трошкова поступка у вези са вршењем родитељских права, што јој омогућава Закон о управном поступку, ако ти трошкови штете појединцу и добробити и стабилности његове/њене породице...

...У овим околностима се не може закључити да су органи пропустили да предузму све неопходне кораке да подноситељку представке споје са њеном ћерком или да осигурају извршење решења о привременој мери. Произлази да је ова притужба очигледно неоснована и да се мора одбацити у складу са чланом 35. став 3. и 4. Конвенције (Пресуда Европског суда за људска права у предмету *Вељков против Србије*, представка бр. 23087/07 од 19. априла 2011. године, објављена у „Службеном гласнику РС" бр. 33/2011 од 17. маја 2011. године).

ИНГ-ПРО САВЕТОВАЊА

ИНГ-ПРО организује скупове, саветовања, семинаре и обуке с правном и финансијском тематиком, представљајући прописе који су не само актуелни већ су и у најширој примени у оквиру законодавства Републике Србије. Овакав вид организације постао је неизбежан начин упознавања с бројним недоумицама и проблемима у пракси, али и пут ка њиховом бржем и успешнијем превазилажењу како би се омогућила сврсисходна примена прописа.

Предавачи су врсни и посвећени стручњаци који настоје да подстакну учеснике на промишљање најделотворнијег начина за превазилажење немалих проблема и повећање ефикасности из области које су тема саветовања.

Саветовања се одржавају у пријатном амбијенту, у технички потпуно опремљеним салама, са паузама за кафу и ручак.

На нашим интернет странама *www.propisi.net, www.legeartis.rs* и *www.poslovnisavetnik.net* увек се можете информисати о актуелним саветовањима и, уколико сте заинтересовани, попунити електронску пријаву.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Шта доноси нови Посебан колективни уговор за државне органе

Влада и репрезентативни синдикати који су основани за територију Републике Србије – Синдикат управе Србије, Синдикат запослених у правосудним органима Републике Србије и Синдикат организација правосудних органа Србије – закључили су Посебан колективни уговор за државне органе, који је објављен у „Службеном гласнику РС" бр. 38/2019 од 31. 5. 2019. године, ступио је на снагу 31. 5. 2019. године, а примењиваће се три године од дана ступања на снагу.

Редакција Инг-Про

УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Према члану 2. ПКУ-а, запослени су, у смислу овог уговора, државни службеници и намештеници који су у радном односу код послодавца. Послодавац државних службеника и намештеника, у смислу овог уговора, јесте Република Србија, а права и дужности послодавца у име Републике Србије врши руководилац државног органа .

Новину у овом члану представља следећа одредба: ***Изабрана, именована и постављена лица у државном органу која немају положај државног службеника или намештеника остварују право на плаћено одсуство, неплаћено одсуство, солидарну помоћ, јубиларну награду, новогодишњи поклон, минули рад и дужину годишњег одмора сходно одредбама Уговора.***

РАДНИ ОДНОСИ

У овој глави која регулише заснивање радног односа није било измена у односу на претходни ПКУ.

ДОДАТНО ОБРАЗОВАЊЕ, СТРУЧНО ОСПОСОБЉАВАЊЕ И СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ

Измењен је назив главе III, која је уређивала образовање, стручно оспособљавање и усавршавање запослених, и то тако што је прецизирано да се одредбе у овој глави односе на **додатно** образовање и стручно усавршавање.

РАДНО ВРЕМЕ

У овој глави измењене су одредбе о распореду радног времена запосленог. Распоред радног времена утврђује се за најмање четири недеље (месец дана, а не четири недеље искључиво) и објављује се најмање десет дана пре почетка примене. Од овог правила постоји и изузетак, односно могуће је да распоред радног времена запосленог буде промењен и пре истека рока од десет дана од дана обавештавања, али ни тада рок не може бити краћи од 48 часова.

ОДМОРИ И ОДСУСТВА

Преузета је одредба из члана 64. Закона о раду („Сл. гласник РС", бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 – одлука УС, 113/2017 и 95/2018 – аутентично тумаче-

2) спроведеним мерама безбедности и заштите здравља запослених на раду;
3) увођењу нових технологија и промена у организацији рада органа које могу да доведу до вишка запослених, као и о планираним мерама за њихово збрињавање.

Послодавац је обавезан да достављене примедбе, предлоге и сугестије синдиката размотри и на исте писано одговори најкасније у року од 15 дана од дана доставе.

Послодавац је обавезан да, по захтеву репрезентативног синдиката, достави податке из евиденције за запосленог везане за његов радноправни статус најкасније у року од 15 дана од дана подношења захтева, ако је писмено овлашћен од стране тог запосленог.

Скрећемо пажњу и на одредбу која предвиђа могућност истицања обавештења и битних докумената синдиката на огласним таблама послодавца, **а у време штрајка и штрајка упозорења и на другим местима у складу са одлуком синдиката.**

Руководилац је дужан да представнику репрезентативног синдиката у који је учлањено 200 запослених или 50% запослених у државном органу и организационој јединици код послодавца, за обављање његове функције обезбеди **најмање 40 плаћених часова месечно** и по један час месечно за сваких следећих 100 чланова, односно на сразмерно мање плаћених часова ако синдикат има мање од 200 чланова.

Запослени чланови репрезентативног синдиката потписника овог уговора, који су изабрани у органе синдиката ван послодавца, имају право на плаћено одсуство са рада ради присуствовања синдикалним састанцима, конференцијама, седницама, конгресима и другим синдикалним активностима, уколико су писмено овлашћени од стране председника синдиката, до 14 радних дана у календарској години.

Послодавац не може да откаже уговор о раду намештенику, односно радни однос државном службенику, нити да на други начин стави у неповољан положај запосленог, а нарочито председника репрезентативног синдиката и члана штрајкачког одбора због његовог статуса или активности у својству представника запослених, чланства у синдикату или учешћа у синдикалним активностима.

Измењена је дефиниција „стављања у неповољнији положај", тако да сада гласи: *Под неповољнијим положајем у смислу става 1. овог члана сматра се и распоређивање на радно место за које је одређен нижи коефицијент за обрачун основне плате од оног коефицијента који је запослени имао пре избора за овлашћеног представника синдиката или члана органа синдиката, као и премештај на радно место са неповољнијим условима рада, због његовог статуса или активности у својству представника запослених, чланства у синдикату или учешћа у синдикалним активностима.*

Регулисан је још један основ за коришћење плаћеног одсуства, који се односи на овлашћеног представника репрезентативног синдиката, као и на време преговора са државним органом у поступку доношења закона и других прописа којима се уређују права запослених.

ПРАЋЕЊЕ ПРИМЕНЕ КОЛЕКТИВНОГ УГОВОРА И ПРЕЛАЗНЕ ОДРЕДБЕ

Учесници образују Одбор за праћење примене Уговора који има шест чланова – три члана која именује Влада и три члана која именују репрезентативни синдикати.

Одбор је обавезан да најмање једном у три месеца разматра актуелна питања везана за:
1) материјални и социјални положај запослених;
2) међусобне односе репрезентативних синдиката и послодавца;
3) потребу измена и допуна Уговора;
4) праксу и мишљења у вези са применом Уговора.

Одбор сачињава записник о разматраним питањима из става 3. овог члана и доставља га потписницима Уговора.

Одбор заузима ставове о актуелним питањима која разматра и о томе обавештава учеснике.

У складу са прелазним одредбама руководилац је дужан да организацију рада у 2019. години планира и оствари тако да средства за исплату права на додатак за додатно оптерећење на раду буду у оквирима буџетских ограничења за текућу годину.

Шта доноси нови Посебан колективни уговор за запослене у јединицама локалне самоуправе

Влада Републике Србије, Стална конференција градова и општина – Савез градова и општина Србије и репрезентативни синдикат – Синдикат управе Србије, као учесници, закључили су Посебан колективни уговор за запослене у јединицама локалне самоуправе („Сл. гласник РС”, бр. 38/2019 – даље: ПКУ), који је објављен 31. маја 2019. године, ступио је на снагу даном објављивања, а примењиваће се три године од дана ступања на снагу.

Редакција Инг-Про

УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

С обзиром на то да се на запослене у Покрајини примењује Колективни уговор за органе Аутономне Покрајине Војводине („Сл. лист АПВ”, бр. 58/2018 и 4/2019 – Анекс), измењено је значење појмова „запослени” и „послодавац”:

Запослени, у смислу ПКУ, јесу лица која су у складу са законом засновала радни однос у органима јединица локалне самоуправе, градских општина, службама и организацијама које оснива надлежни орган јединице локалне самоуправе и градске општине.

Послодавац, у смислу овог уговора је јединица локалне самоуправе.

У делу који се односи на закључивање колективног уговора код послодавца одредбе ПКУ-а усаглашене су са одредбама Закона којима је прописано да колективни уговор у име послодавца закључује председник општине/градоначелник.

РАДНИ ОДНОСИ

Новину представља одредба која се односи на обавезу послодавца у погледу пријема у радни однос на одређено време лица које је у ранијем периоду обављало послове код послодавца. У том случају послодавац је нарочито дужан да оцени начин на који је поменуто лице испуњавало своје радне обавезе.

Новину у ПКУ-у представља овлашћење представника репрезентативног синдиката код послодавца да присуствује састанцима послодавца на којима се разматрају питања везана за материјални и радноправни статус запослених.

СТРУЧНО ОСПОСОБЉАВАЊЕ И УСАВРШАВАЊЕ ЗАПОСЛЕНИХ

Чланом 11. ПКУ-а утврђено је да запослени кога послодавац упити на стручно оспособљавање и усавршавање има право на плату за време одсуства са обављања послова свог радног места, док се налази на стручном усавршавању, као и на накнаду трошкова стручног усавршавања, котизације и набавке уџбеника.

Службеник који заврши додатно образовање које му је омогућио послодавац, у складу

станка потребе за радом, већ има предност да остане у радном односу у односу на друге запослене на радном месту на којем се смањује број извршилаца, без обзира на критеријуме за утврђивање вишка запослених.

УСЛОВИ ЗА РАД СИНДИКАТА

У погледу услова за рад синдиката у односу на претходно решење, **ПКУ детаљно уређује садржину права репрезентативног синдиката на информисање:**

Репрезентативни синдикат има право на информисање од стране послодавца о економским и радносоцијалним питањима од значаја за положај запослених, односно чланова синдиката, и то о:

1) плановима запошљавања и престанку радног односа запослених;
2) мерама безбедности и здравља на раду;
3) променама у организацији рада које доводе до вишка запослених и мерама за њихово решавање.

Обавеза послодавца је да достављене примедбе и сугестије репрезентативног синдиката размотри и да писмено одговори најкасније у року од 15 дана од дана пријема.

Послодавац не може да откаже уговор о раду, нити да на други начин стави у неповољан положај запосленог, а нарочито председника репрезентативног синдиката и члана штрајкачког одбора због његовог статуса или активности у својству представника запослених, чланства у синдикату или учешћа у синдикалним активностима. У том смислу измењена је дефиниција стављања у неповољнији положај, тако да сада гласи: *Сматра се и распоређивање, односно премештај на радно место за које је одређен нижи коефицијент за обрачун основне плате од оног коефицијента који је запослени имао пре избора за овлашћеног представника синдиката или члана органа синдиката, због његовог статуса или активности у својству председника синдиката, чланства у синдикату или учешће у синдикалним активностима.*

ПРАЋЕЊЕ ПРИМЕНЕ КОЛЕКТИВНОГ УГОВОРА

Потписници Уговора образују Одбор за праћење примене Уговора, који има девет чланова – три члана која именује Влада, три члана која именује репрезентативни синдикат и три члана која именује Стална конференција градова и општина – Савез градова и општина Србије.

Одбор је обавезан да најмање једном у три месеца разматра актуелна питања везана за:

1) материјални и социјални положај запослених;
2) међусобне односе репрезентативних синдиката и послодавца;
3) потребу измена и допуна Уговора;
4) праксу и мишљења у вези са применом Уговора.

ПРЕЛАЗНЕ ОДРЕДБЕ

Послодавац је дужан да организацију рада планира и оствари тако да средства за исплату права из члана 42. Уговора (накнада плате за време коришћења годишњег одмора и плаћеног одсуства утврђеног законом и ПКУ-ом) буду у оквирима буџетских ограничења за текућу и наредне две буџетске године.

Електронски часопис
ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

Електронски часопис Пословни саветник налази се на интернет страници **www.poslovnisavetnik.net** и користи се путем корисничког имена и лозинке.

Сви чланци могу да се претражују на различите начине: по речима у називу или самом чланку, областима или ауторима, а дат је и преглед најчитанијих чланака у току месеца. Такође, на једном месту налази се и архива свих бројева од почетка објављивања. Чланци могу да се штампају и копирају.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Одабрана мишљења Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

У сврху потпунијег увида и бољег разумевања радног права у овом тексту издвојено је неколико мишљења Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

ПРАВНЕ ПОСЛЕДИЦЕ РАДНОГ АНГАЖОВАЊА НА СЕЗОНСКИМ ПОСЛОВИМА У ОДНОСУ НА КОРИШЋЕЊЕ ПРАВА НА ПОРОДИЧНУ ПЕНЗИЈУ

(Мишљење Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, бр. 021-02-2/33/2019-07 од 31. 1. 2019)

У складу са чланом 117. ст. 2. и 3. Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Сл. гласник РС”, број 34/03, 64/04, 84/04, 85/05, 101/05, 63/06, 5/09, 107/09, 101/10, 93/12, 62/13, 108/13, 75/14, 142/14 и 73/18, у даљем тексту: Закон) кориснику породичне пензије који стекне својство осигураника обуставља се исплата породичне пензије. Кориснику породичне пензије, који стекне својство осигураника по основу члана 11. т. 9) (лица која у складу са законом обављају привремене и повремене послове ако нису осигурани по другом основу) и т. 10) (лица која у складу са законом обављају привремене и повремене послове преко омладинских задруга, које се у смислу овог закона сматрају послодавцем, а имају навршених 26 година живота, односно без обзира на године живота ако нису на школовању) и члана 12. став 1. тачка 3) (лица која обављају послове по основу уговора о делу, односно послове по основу ауторског уговора, као и послове по основу других уговора, код којих за извршен посао остварују накнаду – уговорену накнаду, а нису осигурани по другом основу) овог закона, обуставља се исплата породичне пензије након утврђивања стажа осигурања за период утврђеног стажа осигурања.

У складу са прописима о раду, обављање привремених и повремених послова сматра се радом ван радног односа, односно радом за чије обављање се не остварује зарада, већ уговорена накнада, па се самим тим не остварује ни право на уплату доприноса на најнижу месечну основицу, када је остварена уговорена накнада нижа од тог износа. У складу са наведеним је и ставом 4. члана 117. Закона прописано да се, изузетно, кориснику породичне пензије не обуставља исплата породичне пензије у случају када је, обављањем послова из чл. 11. т. 9) и 10), као и послова из члана 12. став 1. тачка 3) Закона, остварио уговорену накнаду на месечном нивоу у износу нижем од најниже основице у осигурању запослених важеће у моменту уплате доприноса.

У складу са чл. 37. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање („Сл. гласник РС”, бр. 84/04, 61/05, 62/06, 5/09, 52/11, 101/11, 7/12 – усклађени дин. изн., 8/13 – усклађени дин. изн., 47/13, 108/13, 6/14 – усклађени дин. изн., 57/14, 68/14 – др. закон, 5/15 – усклађени дин. изн., 112/15, 5/16 – усклађени дин. изн., 7/17 – усклађени дин. изн., 113/17, 7/18 – усклађени дин. изн. и 95/18) најнижу месечну основицу доприноса чини износ од 35% просечне месечне зараде у Републици исплаћене, односно остварене у периоду за претходних 12 месеци почев од месеца октобра у текућој години (важећа најнижа месечна основица доприноса износи 23.921 динар), за који су

ворило „да верске образовне установе нису у систему установа из области образовања и васпитања у Републици Србији, за које Министарство просвете, науке и технолошког развоја издаје решење о верификацији."

Како верске установе нису верификоване, односно акредитоване, јер нису укључене у систем образовања, то се за децу која их похађају не може остварити право на дечји додатак.

ПОВРАЋАЈ ОБУСТАВЉЕНИХ ИЗНОСА ПЕНЗИЈЕ ПО ЧЛАНУ 120. ЗАКОНА О ПЕНЗИЈСКОМ И ИНВАЛИДСКОМ ОСИГУРАЊУ

(Мишљење Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, бр. 181-01-00084/2019-07 од 27. 5. 2019)

Поводом дописа од 24. 4. 2019. године, у којем тражите став овог министарства, по захтевима за повраћај обустављених износа пензије по члану 120. Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Сл. гласник РС", бр. 34/03… 73/18 - у даљем тексту: Закон) у вези Одлуке Уставног суда IУо-279/16 од 21. 12. 2017. године, указујемо на следеће:

Одредбама Закона утврђено је да су сва лица која обављају одређену делатност и по том основу остварују зараду, накнаду зараде, или уговорену накнаду, обавезно осигурана на пензијско и инвалидско осигурање. Из тога проистиче обавеза уплате доприноса на пензијско и инвалидско осигурање, у складу са прописима о доприносима за обавезно социјално осигурање. С тим у вези, осигураници самосталних делатности и осигураници пољопривредници, на које се односила одредба члана 120. Закона, сами су обвезници обрачуна и плаћања доприноса, а према одредби члана 64. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање („Сл. гласник РС", бр. 84/04… 4/19), обвезници доприноса не могу бити ослобођени обавезе обрачунавања и плаћања доприноса. Такође, према члану 69. наведеног закона о доприносима за обавезно социјално осигурање, контролу обрачунавања и плаћања доприноса врши Пореска управа у складу са прописима који уређују порески поступак и пореску администрацију.

Имајући у виду наведено, с обзиром на то да је изменом одредбе члана 120. Закона престало раније утврђено овлашћење Фонда у односу на осигуранике који сами плаћају допринос за пензијско и инвалидско осигурање да врши обуставу 1/3 месечног износа пензије на име неуплаћених доспелих износа доприноса, одредбом члана 46. став 2. Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Сл. гласник РС", број 73/18) прописано је да ће овим корисницима Фонд по службеној дужности у року од две године од дана ступања на снагу овог закона донети решење којим ће утврдити укупан стаж осигурања и нов износ пензије, на основу износа доприноса који су уплаћени обуставом 1/3 месечног износа пензије.

Према томе, одредбама Закона, као и одредбама прописа о доприносима за обавезно социјално осигурање, утврђено је ко су обавезно осигурана лица, да имају обавезу плаћања доприноса за пензијско и инвалидско осигурање и да од те обавезе не могу бити ослобођена. Из наведених разлога став овог министарства је да нема основа за повраћај обустављених износа пензије на име неуплаћених а доспелих доприноса за пензијско и инвалидско осигурање, с обзиром на то да је реч о законској обавези. Мишљења смо да је једино основано да се тим корисницима утврди укупан стаж осигурања и нов износ пензије на основу наплаћеног дуга за доприносе за пензијско и инвалидско осигурање обуставом 1/3 пензије, с тим да ће даљи поступак намирења евентуално преосталог дуга по наведеном основу преузети Пореска управа, у складу са прописима о доприносима за обавезно социјално осигурање.

3 DECENIJE
S NAMA NEMA LUTANJA
ING-PRO

Најзначајније новеле у Предлогу закона о изменама и допунама Закона о извршењу и обезбеђењу

У извршном поступку долази до новчаног принудног извршења чији је поступак регулисан Законом о извршењу и обезбеђењу („Сл. гласник РС”, бр. 106/15, 106/16 и 113/17). Неминовно је било доношење новог закона, с обзиром на то да су постојале одређене нејасноће у његовој садржини које су доводиле до проблема у пракси, а нису могле да се отклоне тумачењем норми. Нови Предлог закона о изменама и допунама Закона о извршењу и обезбеђењу донео је доста промена, од јачања заштите начела сразмерности до повољнијег положаја дужника, али и до увођења електронског јавног надметања у поступку продаје непокретности. У раду су изложене најзначајније новеле које доноси Предлог закона о изменама и допунама Закона о извршењу и обезбеђењу.

Доц. др Ванда Божић

1. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Доношење Закона о изменама и допунама Закона о извршењу и обезбеђењу било је неминовно, а о могућим изменама и предлозима решења законских одредби водила се полемика у научној и стручној јавности већ дуже време. Организовани су округли столови, саветовања и конференције у намери да се дају предлози *de lege ferenda* новог Закона о извршењу и обезбеђењу. На крају, именована је Радна група за израду Закона. Може се рећи да је Нацрт закона о изменама и допунама Закона о извршењу и обезбеђењу у великој мери направљен по узору на модерно законодавство држава у окружењу, које је хармонизовано са европским правом и међународним документима, при чему ће се ауторка у наставку конкретно осврнути на Републику Хрватску, јер је доста законских решења урађено у складу с Овршним законом Републике Хрватске. Ово је занимљиво поменути с обзиром на то да је у Републици Србији готово искључива надлежност у извршним поступцима поверена јавним извршитељима, док у Републици Хрватској надлежност у поступцима извршења припада суду и јавним бележницима.

Влада Републике Србије 13. јуна ове године усвојила је Предлог закона о изменама и допунама Закона о извршењу и обезбеђењу. Нови Закон о извршењу и обезбеђењу ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењује се од 1. јануара 2020. године.

[14] Чл. 115. Предлога закона о изменама и допунама Закона о извршењу и обезбеђењу.

[15] Чл. 258. Ограничење извршења, Предлога закона о изменама и допунама Закона о извршењу и обезбеђењу.

[16] Закон о извршењу и обезбеђењу, „Сл. гласник РС", бр. 106/2015, 106/2016 – аутентично тумачење и 113/2017 – аутентично тумачење.

[17] До повреде може доћи у ситуацији када је потраживање извршног дужника према његовом дужнику заплењено и пренето на извршног повериоца на основу правоснажне судске пресуде.

[18] Чл. 400. Закона о изменама и допунама Закона о извршењу и обезбеђењу.

[19] Чл.142. Предлога закона о изменама и допунама ЗИО-а.

[20] Чл. 143. Ibid.

[21] Чл. 141. Ibid.

ЛИТЕРАТУРА

– Божић Ванда, *Правна сигурност намирења стечајних поверилаца кроз институт забране индивидуалног извршења и намирења у стечајном поступку*, Слобода пружања услуга и правна сигурност, Зборник Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, Институт за друштвене и правне науке, 2019, стр. 1019–1032.

– Божић Ванда, Козар Владимир, *Мере обезбеђења и „мораторијум" у стечајном поступку*, XV међународни научни скуп „Правнички дани – проф. др Славко Царић", 2018, Зборник радова Правног факултета за привреду и правосуђе, Универзитет Привредна академија у Новом Саду, стр. 183–196.

– Божић Ванда, Козар Владимир, *Укидање мораторијума на предлог обезбеђеног повериоца*, XXI међународни научни скуп, Зборник радова „Накнада штете и осигурање", Ваљево 2018, Институт за упоредно право, Удружење за одштетно право и Правосудна академија из Београда, стр. 55–79.

– *Нацрт Приједлога Овршног закона*, https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/MainScreen?entityId=9961

– *Нацрт закона о изменама и допунама Закона о извршењу и обезбеђењу*, https://www.mpravde.gov.rs/files Nacrt%20zakona%20o%20izmenama%20i%20dopunama%20Zakona%20o%20izvršenju%20i%20obezbeđenju.pdf

– *Овршни закон Републике Хрватске*, „Народне новине" бр. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17.

– *Предлог закона о изменама и допунама Закона о извршењу и обезбеђењу*, Народна Скупштина Републике Србије, доступно на: http://www.parlament.gov.rs/akti/zakoni-u-proceduri/zakoni-u-proceduri.1037.html.

– *Закон о извршењу и обезбеђењу*, „Сл. гласник РС", бр. 106/2015, 106/2016 – аутентично тумачење и 113/2017 – аутентично тумачење.

Електронски часопис

ЛЕГЕ АРТИС – ПРОПИСИ У ПРАКСИ

Електронски часопис Леге Артис – Прописи у пракси налази се на интернет страници **www.legeartis.rs**, ажурира се свакодневно и користи путем корисничког имена и лозинке.

Сви чланци могу да се претражују на различите начине: по речима у називу или самом чланку, правним областима или ауторима, а дат је и преглед најчитанијих чланака у току месеца. Такође, на једном месту налази се и архива свих бројева од почетка објављивања. Чланци се могу чувати у ***PDF*** формату, а могу и да се штампају и копирају.

Осим оних које чине штампано издање, у електронском издању налазе су и додатне рубрике: Образовање, Ауторско право, Планирање и изградња и др.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Казнене одредбе у Закону о привредним друштвима

Велики број закона и других прописа у Републици Србији садржи казнене одредбе којима се прописују кривична дела, привредни преступи и прекршаји за непоштовање прописаних одредби. У том смислу ни Закон о привредним друштвима није изузетак.

Владимир Саичић,
дипл. правник,

КРИВИЧНА ДЕЛА

Кривична дела која Закон о привредним друштвима предвиђа, као и кривична дела која предвиђају други закони, представљају део кривичног законодавства, поред оних кривичних дела која су прописана самим Кривичним закоником. За разлику од прекршаја који могу да се пропишу и подзаконским актима, са кривичним делима то није случај, и то због начела законитости (*nulla poena sine lege), тј. начела садржаног у члану 1. Кривичног законика: Никоме не може бити изречена казна или друга кривична санкција за дело које, пре него што је учињено, законом није било одређено као кривично дело, нити му се може изрећи казна или друга кривична санкција која законом није била прописана пре него што је кривично дело учињено.*

У кривична дела прописана Законом о привредним друштвима спадају: давање изјаве неистинитог садржаја (чл. 581), закључење правног посла или предузимање радње у случају постојања личног интереса (чл. 582), повреда дужности избегавања сукоба интереса (чл. 583) и повреда дужности заступника да поступа у складу са ограничењима овлашћења за заступања (чл. 584). Правна техника приликом прописивања ових кривичних дела слична је оној из Кривичног законика. И у погледу ових кривичних дела, као и у погледу већине прописане Кривичним закоником, прописан је основни и тежи облик, па је за тежи облик прописана строжа кривична санкција него за основни. Сличност је и у томе што се разлика између основног и тежег облика истог кривичног дела утврђује по основу висине утврђене штете, и то новчано изражене. У Закону о привредним друштвима граница између основног и тежег облика за сва четири кривична дела утврђена је у износу од десет милиона динара. Дакле, уколико је кривичним делом проузрокована штета виша од десет милиона динара, у питању је тежи облик кривичног дела, а за тежи облик прописана је и тежа кривична санкција. Што се субјеката ових кривичних дела тиче, прописано је да њих могу да изврше само лица која имају одређену функцију у привредном друштву или дају одређену стручну изјаву у вези са друштвом. То је пре свега законски заступник друштва, затим лица која имају посебне дужности према друштву (ортаци и комплементари, чланови д. о. о. и акционари са значајним учешћем, директори, чланови надзорног одбора, други заступници, прокуристи, ликвидациони управник), док је по питању кривичног дела „давање изјаве неистинитог садржаја" овај круг лица проширен и на овлашћеног судског вештака, ревизора или друго стручно лице.

Прописивањем кривичног дела „давање изјаве неистинитог садржаја" штити се минимум поверења у привредном пословању, па се предвиђају казне за лица која дају писане изјаве неистинитог садржаја како би издејствовала покретање, вођење или окончање одређеног поступка у жељеном правцу. Када

од две године од дана регистрације оснивања закључи уговор на основу кога друштво стиче одређене ствари или права по цени која је једнака или већа од 10% вредности основног капитала, а не прибави одобрење скупштине нити изврши неопходну процену, осим у погледу уговора у којима су ове обавезе искључене; ако у супротности са Законом друштво акционарима исплаћује дивиденде или привремене дивиденде; ако не врати уплаћени односно унети улог најкасније у року од 15 дана од истека рока за упис акција, у случају неуспелог повећања капитала; ако не омогући давање пуномоћја за гласање електронским путем; ако акционарима не учини доступним резултате гласања у складу са Законом.

ПРЕКРШАЈИ

Што се прекршаја тиче, важно је нагласити да су Законом о привредним друштвима предвиђени прекршаји физичких лица и то у случају злоупотребе права на информисање и одређених злоупотреба приликом гласања на седници Скупштине, као и прекршаји предузетника у прописаним случајевима. Закон о привредним друштвима, за разлику од других прописа који регулишу прекршаје, не предвиђа одговорност правног лица и одговорног лица у правном лицу за прекршаје вероватно зато што је законодавац пошао од тога да је довољно предвидети санкције за кривична дела и привредне преступе.

Застарелост потраживања кроз новију судску праксу привредних судова

Институт застарелости је стари институт грађанског права који је и данас актуелан и присутан у судској пракси, узимајући у обзир убрзани правни промет, односно промет добара и услуга. Посебно се издвајају питања о времену потребном за застарелост потраживања према предузетнику, о почетку рачунања рока застарелости и прекиду застарелости, али и друга питања.

ПОТРАЖИВАЊЕ ИЗ ПРИВРЕДНОГ ОДНОСА ПРАВНОГ ЛИЦА И ПРЕДУЗЕТНИКА, ОДНОСНО ФИЗИЧКОГ ЛИЦА КОЈЕ РАДИ СТИЦАЊА ДОБИТИ ОСНИВА РАДЊУ И САМОСТАЛНО ОБАВЉА ДЕЛАТНОСТ, ЗАСТАРЕВА У РОКУ ОД 10 ГОДИНА, ОДНОСНО У ОПШТЕМ ЗАСТАРНОМ РОКУ.

Из образложења:

Одредбом члана 371. Закона о облигационим односима („Сл. лист СФРЈ”, бр. 29/78, 39/85, 57/89, „Сл. лист СРЈ”, бр. 31/93) прописано је да потраживања застаревају за десет година, ако законом није одређен неки други рок застарелости.

У конкретном случају ради се о потраживању привредног друштва према предузетнику из привредног односа изношења и депоновања комуналног отпада, за коју услугу је тужилац туженом, као кориснику услуге, месечно уредно достављао рачуне. Учесници тог привредног односа су привредно друштво коме је поверено обављање послова комуналне делатности сакупљања, одвоза и одлагања комуналног чврстог отпада на територији Града Смедерева и предузетник, односно физичко лице које је ради стицања добити основало радњу и самостално обавља делатност. То значи да се ради о потраживању правног лица према физичком лицу јер предузетник

уговорене цене од 544.000,00 динара, с обзиром на то да је тужени платио авансно износ од 400.000,00 динара. Утужени рачун тужени није платио, па је тужилац иницирао овај поступак за принудну наплату утуженог износа.

Ценећи истакнути приговор застарелости, првостепени суд је правилно утврдио да је потраживање тужиоца застарело јер рок прописан одредбом члана 374. Закона о облигационим односима има да се рачуна од дана доспећа рока за израду идејног пројекта, како је то уговором дефинисано, а не од дана фактурисања уговорене цене. Ово стога што је тужилац имао право да од туженог захтева плаћање уговорене обавезе најкасније до предаје идејног пројекта, а не у каснијем периоду, без обзира на чињеницу када је тужилац своје услуге фактурисао утуженим рачуном. Застарелост почиње да тече првог дана после дана када је поверилац имао право да захтева испуњење обавезе, а то је свакако предаја идејног пројекта у конкретном случају, а не дан фактурисања.

(Пресуда Привредног суда у Пожаревцу, П. 268/15 од 19. 5. 2016, потврђена Пресудом Привредног апелационог суда, Пж. 4906/16 од 22. 3. 2018)

ИНГ-ПРО

Веле Нигринове 16а, 11000 Београд
Тел.: 011/2836-817,
011/2836-820, 2836-821, 2836-822
Мејл: savetovanje@ingpro.rs
Веб-адреса: www.propisi.net

~ PLUS QUAM IUS ~

ВИШЕ ОД ПРАВА

ХОТЕЛ „ЈЕЗЕРО", БОРСКО ЈЕЗЕРО

(https://hoteljezero.rs)

ТЕРМИН: 26. 9 – 29. 9. 2019.

GLOBUS TRAVEL

Краља Милутина 55, 11000 Београд
Тел.: 011/2688-262, факс: 011/2681-273
Мејл: dusancakic@globustravel.co.rs
Веб-адреса: www.globustravel.co.rs
Лиценца ОТП 40/2010

Поштовани,

Позивамо вас да узмете учешће у првом окупљању под називом „Више од права", намењеном запосленима у правним и економским службама приватног и јавног сектора у Србији.

Овај скуп ће имати радно-рекреативни карактер јер ће, осим актуелних тема из живота и рада правника у Србији, о којима ће бити речи у радном делу скупа, бити одржана и рекреативна такмичења у неколико екипних и спортских дисциплина: мали фудбал, баскет (3 на 3), стони тенис, пикадо, куглање (америчко), крос и шах.

Уз све то, учесници ће моћи да користе и све спа/велнес капацитете лепог хотела „Језеро" 4 на Борском језеру, као и да се друже уз коктел добродошлице и музички програм који ће за њих бити организован током свечане вечере у хотелу.*

Програм:

26. 9. 2019. Долазак и регистрација учесника, пријављивање у хотелу од 14 до 16 ч., вечера, коктел добродошлице, ноћење.
27. 9. 2019. Доручак, спортска такмичења, ручак, радни део, кафе-пауза, вечера, ноћење.
28. 9. 2019. Доручак, спортска такмичења, ручак, радни део, кафе-пауза, свечана вечера са музичким програмом и доделом пригодних награда, ноћење.
29. 9. 2019. Доручак, одјава из хотела до 11,00 ч.

ПРОГРАМ СПОРТСКО-РЕКРЕАТИВНОГ ДЕЛА СКУПА:

27. 9. Квалификациона такмичења у свим спортовима од 9 до 14 ч.
28. 9. Полуфинална и финална такмичења у свим спортовима од 9 до 14 ч., додела награда током свечане вечере (пехари за 1, 2. и 3. место).

ПРОГРАМ РАДНОГ ДЕЛА СКУПА:

27. 9. 2019 – петак

15.00–17.00: СТЕЧАЈ (предавач: судија Јасминка Обућина, председник Привредног апелационог суда):
– најзначајније измене Закона о стечају из 2018. године.
17.15–19.30: РАДНИ ОДНОСИ (предавач Бисерка Живановић, судија Врховног касационог суда):
– Закон о раду – најчешће грешке и проблеми са којима се суочавају послодавци у примени Закона о раду,
– промене које очекују запослене у јавним службама од 1. 1. 2020. године (однос Закона о раду и Закона о запосленима у јавним службама).

28. 9. 2019 – субота

Сала I

15.00–16.45: РАДНИ ОДНОСИ (предавач Бисерка Живановић, судија Врховног касационог суда):
– најзначајнија решења из Закона запосленима у аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе,
– Измене Закона о државним службеницима из децембра 2018. године.
17.00–19.30: РАДНИ ОДНОСИ (предавач Данијела Рајковић, судски вештак за област зарада):
– обрачун зарада, плата и других примања.

Сала II

15.00–17.15: ЈАВНЕ НАБАВКЕ (предавач Милош Јовић, виши саветник у Управи за јавне набавке):
– актуелности из области јавних набавки.
17.30–20.00: ЗАКОН О ИЗВРШЕЊУ И ОБЕЗБЕЂЕЊУ (предавач Младен Пецељ, јавни извршитељ, члан Радне групе за измену Закона о извршењу и обезбеђењу):
– проблеми у пракси који су се појавили приликом примене Закона о извршењу и обезбеђењу,
– најављене измене Закона о извршењу и обезбеђењу.

Ближе информације о котизацији и пријавни лист налазе се на интернет страници *www.propisi.net*.

Доживотни затвор – изолација или одмазда

Закон о изменама и допунама Кривичног законика („Сл. гласник РС”, бр. 35/2019) уводи казну доживотног затвора за поједина кривична дела. Аутор у чланку наводи аргументе предлагача за увођења ове казне, као и ставове дела стручне јавности, при чему је дат и осврт на проблем забране условног отпуста.

Александра Петровић,
новинар „Политике”

Измене Кривичног законика Републике Србије, које су усвојене 21. маја и ступају на снагу 1. децембра 2019. године, уводе казну доживотног затвора, која до сада није постојала у систему казни нашег кривичног законодавства. Србија је 2002. године укинула смртну казну, а изменама КЗ-а од 2006. година прописана је, као најтежа кривична санкција, казна затвора у трајању од 30 до 40 година. Ову казну тренутно издржава 86 осуђеника у Србији, што је званичан податак Управе за извршење кривичних санкција.

Изузетно, тешка убиства, а посебно ако су жртве деца, озбиљно потресају јавност. У таквим случајевима, нарочито ако је убиству претходило сексуално злостављање, јавност тражи повратак смртне казне. Јаке емоције и згроженост злочином често су повод и за јавне полемике о поновном увођењу смртне казне, иако то није могуће будући да је Србија чланица Савета Европе.

Без намере да се опредељујемо за или против увођења казне доживотног затвора, у наставку ће бити наведени најзначајнији аргументи из образложења предлагача, списак инкриминација које су запрећене доживотним затвором и мишљења дела стручне јавности који је имао прилику да своје ставове истакне у медијима и на стручним саветовањима, с обзиром на то да праве јавне расправе није било.

Посебно ће бити указано и на проблем забране условног отпуста са издржавања казне доживотног затвора, која се односи на поједина кривична дела. Ова забрана упућује на закључак да доживотни затвор представља пуку изолацију осуђеника до краја живота, што се не може сматрати чак ни одмаздом, као што је то случај са смртном казном. Чини се да затварање тешког злочинца до краја његовог живота представља заправо замену за смртну казну, с тим што је овде реч о такозваној грађанској смрти. Осуђеник ће бити изолован до краја живота, склоњен као опасан за друштво, без могућности да се „поправи”, да било када изађе на слободу, а трошкове и ризике његовог боравка у изолацији сносиће држава.

Народна иницијатива

После убиства петнаестогодишње девојчице Тијане Јурић августа 2014. године у Бајмоку основана је фондација која носи њено име и покренута је акција за увођење казне доживотног затвора. Извршилац злочина Драган Ђурић осуђен је правоснажно на максималних 40 година затвора. Фондација „Тијана Јурић” поднела је Скупштини Србије 9. новембра 2017. године Народну иницијативу за измене и допуне Кривичног законика, коју је подржало 158.460 грађана Републике Србије. Тако велики број потписа био је аргумент Министарства правде да не отвори јавну расправу.

Закон о изменама и допунама КЗ-а назван је у јавности „Тијанин закон”, па лаичка јавност сматра да је реч о посебном законском

још неколико значајних новина, као што је, на пример, сужавање могућности за изрицање условне осуде и прописивање правила за строже кажњавање повратника. Стручна јавност остала је ускраћена и за примедбе на ове и друге новине у КЗ-у, па се може рећи да су све измене „прошле у пакету са доживотним затвором", а увођење ове казне предлагач сматра неспорним с обзиром на потписе више од 150.000 грађана Србије.

Тако је полемика о изменама Кривичног законика овог пута вођена у медијима и на понеком стручном скупу. Адвокати су у изјавама истицали да се доживотни затвор без могућности условног отпуста своди на одмазду и „подилажење популистичким захтевима јавног мњења". У саопштењу за јавност Адвокатска комора Београда изразила је забринутост поводом измена Кривичног законика и истакла следеће: *Имајући у виду да је претежни део измена настао као реакција на тренутно расположење јавног мњења, а не као резултат озбиљне стручне расправе и анализе, очекујемо да ће у пракси резултирати бројним неправичним ситуацијама у којима изречене казне неће бити сразмерне друштвеној опасности конкретних кривичних дела и њихових учинилаца.*

Казна доживотног затвора била је и тема на међународној научној конференцији одржаној на Тари средином маја, са темом „Одговорност и санкција у кривичном праву". Кривичари су истакли да се најтежи злочинци, убице, педофили и предатори највише плаше психијатријског лечења и хемијске кастрације, а не затвора. Поставили су и питање где би били смештени осуђеници на доживотну казну затвора и да ли ће бити неопходна изградња нових затворских капацитета са посебним мерама заштите. Подсетили су и на податак да један осуђеник у Србији кошта државни буџет 15 евра дневно, па се намеће и питање колики ће у будућности бити трошкови казне доживотног затвора.

Кривичари су још једном указали на то да тежина запрећене казне не утиче превентивно на потенцијалне извршиоце да не чине кривична дела. Једино што их одвраћа је извесност откривања, кривичног гоњења и процесуирања.

На крају треба истаћи да се казна доживотног затвора не може примењивати ретроактивно. Измене КЗ-а ступају на снагу 1. децембра, па сходно томе могу да се примене на кривична дела која буду извршена почевши од тог датума.

Електронско издање за праћење јавних набавки

ИНГ-ПРО ЈАВНЕ НАБАВКЕ

ИНГ-ПРО ЈАВНЕ НАБАВКЕ – електронско издање за праћење јавних набавки – налази се на јавној интернет адреси *www.javne-nabavke.net* и представља издање намењено службама којима је у свакодневном раду неопходно праћење јавних набавки, које се објављују на Порталу јавних набавки, као и свих других пратећих докумената, при чему су заинтересоване за једноставан, ефикасан и брз приступ путем интернета, без икаквих поступака ажурирања од стране клијената (ажурира се аутоматски), као и са могућношћу обавештавања о набавкама које су им потребне и њиховим променама путем мејл-сервиса (директно на мејл корисника).

Зашто пратити ИНГ-ПРО Јавне набавке?

- Зато што се добија дневно ажуран преглед свих јавних набавки и пратеће документације, које се објављују у складу са Законом о јавним набавкама.
- Зато што нуди јединствену претрагу свих врста огласа по више различитих критеријума: по појмовима у називу тендера, по предмету, по периоду важења огласа (важи од – до), по датуму објављивања огласа, по статусу огласа (отворен, закључен, обустављен), по врсти поступака, наручиоцима.
- Зато што је за добијање резултата претраге довољан један критеријум претраге.
- Зато што корисник може да одабере категорије предмета набавки које су му потребне и да само о њима добија обавештења путем мејл-сервиса, чиме је поштеђен свакодневног, мукотрпног листања огласа на Порталу јавних набавки.
- Зато што се за претплатну цену добија могућност неограниченог праћења свих категорија и свих типова јавних набавки (добра, услуге, радови).
- Зато што има све измене постојећих јавних набавки, што омогућава њихово једноставно праћење.
- Зато што има и базу победника тендера, са информацијама у ком је поступку јавне набавке одређени понуђач победио.
- Зато што има листу ЈН УЖИВО, која се ажурира свака два минута и на којој се налазе најновије јавне набавке, које још нису прошле процес редакцијске обраде.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Право ухапшеног или лишеног слободе да без одлагања буде изведен пред судију или друго службено лице законом одређено да обавља судске функције

Ово питање обрађено је са аспекта Законика о кривичном поступку и члана 5. става 3. Европске конвенције о људским правима, а дата је и кратка анализа пресуде ЕСЉП *Вренчев против Србије*.

Љуба Слијепчевић,

руководилац Канцеларије Нови Сад, Правосудна академија

УВОД

У ставу 2. чл. 5. Закона о кривичном поступку[1] (ЗКП) реч је о моменту од кога почиње кривично гоњење, а у члану 7. о моменту од кога почиње кривични поступак. Из тога произлази да законодавац разликује кривични прогон који предузимају овлашћени тужиоци од судског кривичног поступка. Према тачки 1. члана 7. тужилачка истрага је део кривичног поступка у правом смислу речи иако у њој нема суда, осим инцидентно, кад судија за претходни поступак одлучује о људским правима окривљеног. Основна процесна претпоставка за заснивање процесноправног односа састоји се у постојању процесних субјеката, од којих је суд један од главних. Истражне радње јавног тужиоца представљају акте кривичног гоњења, а не кривичног (судског) поступка. Одредбе чл. 5. и 7. морале су да истакну разлику између судског кривичног поступка и несудског претходног кривичног поступка. И један и други поступак су делови јединственог кривичног поступка, али се ти делови разликују.

Судски поступак је кривични поступак у правом или ужем смислу, док су предистражни поступак и истрага кривични поступци у неправом или ширем смислу. Почетак кривичног поступка у ужем смислу мора да буде условљен одлуком суда којом утврђује постојање услова за вођење кривичног поступка против одређеног лица. Та одлука је у општем кривичном поступку решење о потврђивању оптужнице (члан 341. ЗКП-а), а у скраћеном поступку наредба о одређивању главног претреса (члан 504. ЗКП-а). Све што претходи овим одлукама само су акти кривичног гоњења, а не процесне радње судског кривичног поступка.

Наша земља ратификовала је Европску конвенцију о људским правима 26. децембра 2003, али она правно делује од 3. марта 2004.[2] године. Према Уставу Републике Србије[3] и према одредби чл. 194, „потврђени међународни уговори и општеприхваћена правила међународног права део су правног поретка Републике Србије."

Суд неће прогласити прихватљивом ниједну представку ако претходно нису исцрпљени сви правни лекови и ако се не прође све националне инстанце.

пред судију, Суд је закључио да у овом поступку подносилац представке није био изведен пред судију ни приликом одређивања притвора од стране Окружног суда у Београду нити приликом одлучивања по жалби од стране Врховног суда Србије. Укупно је протекло 20 дана до извођења подносиоца представке пред суд, и то на самом суђењу, што је са становишта судске праксе ЕСЉП неприхватљиво.

Приликом разматрања повреде чл. 5. ст. 3. Конвенције у вези са жалбом подносиоца представке на то да суд није разматрао алтернативне мере за обезбеђење присуства окривљеног у поступку, уместо притвора који му је одређен, с обзиром на то да је у питању било лакше кривично дело, Суд је утврдио да, пошто је подносилац предузео друге радње, укључујући и јемство, да би национални суд уверио да ће учествовати у поступку, да постоји повреда права подносиоца представке да се брани са слободе, уз обезбеђење његовог присуства на суђењу, што је и предвиђено чланом 5. став 3. Конвенције.

Ендноте

1 „Сл. гласник РС”, бр. 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013 и 55/2014.

2 Закон о ратификацији Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода („Сл. лист СЦГ – Међународни уговори”, бр. 9/2003, 5/2005, и „Службени гласник РС – Међународни уговори”, бр. 12/2010).

3 Устав Републике Србије („Сл. гласник РС”, бр. 98/2006).

4 „Сл. гласник РС” бр. 85/2005.

5 Пресуда ЕСЉП бр. 2361/05

Литература:

1) Законик о кривичном поступку („Сл. гласник РС”, бр. 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013 и 55/2014)

2) Устав Републике Србије („Сл. гласник РС”, бр. 98/2006)

3) Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица („Сл. гласник РС”, бр. 85/2005)

4) С. Бејатовић, М. Шкулић, Г. Илић, 2013, „Приручник за примену Законика о кривичном поступку”, Београд

5) Џереми Мекбрајд, „Право на слободу и сигурност личности” – водич за примјену члана 5. Европске конвенције о људским правима, „Приручник о људским правима” бр. 5, Савет Европе, Сарајево.

6) Дона Гомијен, „Кратак водич кроз Европску конвенцију о људским правима”, Београд

7) Карен Рид „Европска конвенција о људским правима – водич за практичаре” 1 и 2, Београд

8) Европска конвенција о људским правима и протоколи

3 DECENIJE
SLAMA NEMA LUTANJA
ING-PRO

Најзначајнија решења Устава Републике Србије у вези са лишењем слободе

У случају повреде или ускраћења одређеног људског права које Устав јемчи, свако има право да се обрати суду ради заштите или уклањања последица које су тиме наступиле. Једно од правних средстава које појединац мора да употреби (осим у посебним случајевима) пре него што се обрати Европском суду за људска права јесте уставна жалба.

Никола Пантелић,
заменик јавног тужиоца у Трећем основном јавном тужилаштву у Београду

1. О ПРАВУ НА СЛОБОДУ УОПШТЕ

Значај права на слободу ниједном људском бићу не треба посебно представљати или наглашавати. Ради се о темељном људском праву за чију је заштиту и остварење заинтересована свака савремена заједница. Управо због тога право на слободу прокламују и гарантују најзначајнији међународни правни документи, као што су Универзална декларација о људским правима, Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода, Међународни пакт о грађанским и политичким правима, Конвенција против мучења и других свирепих нечовечних или понижавајућих казни или поступака, Европски кодекс полицијске етике и др. У Републици Србији ово право штити пре свега Устав Републике Србије („Сл. гласник РС”, бр. 98/2006 – даље: УРС), али се њиме баве и многи други закони и прописи, од којих треба истаћи Законик о кривичном поступку („Сл. гласник РС”, бр. 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013 и 55/2014 – даље: ЗКП), Кривични законик („Сл. гласник РС”, бр. 85/2005, 88/2005 – испр., 107/2005 – испр., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014 и 94/2016 – даље: КЗ), Закон о полицији („Сл. гласник РС”, бр. 6/2016 – даље: ЗОП), Закон о прекршајима („Сл. гласник РС”, бр. 65/2013, 13/2016 и 98/2016 – одлука УС – даље: ЗОПР), Закон о безбедности саобраћаја на путевима („Сл. гласник РС”, бр. 41/2009, 53/2010, 101/2011, 32/2013 – одлука УС, 55/2014, 96/2015 – др. закон и 9/2016 – одлука УС – даље: ЗБСП), Упутство о поступању према доведеним и задржаним лицима („Сл. гласник РС”, бр. 101/05, 63/09 – УС и 92/11) и сл.

Дакле, право на слободу је универзално и свеобухватно људско право. На првом месту ово значи да међународна заједница предузима кораке са циљем да свака држава света јамчи право човека на слободу, као и да може да га ограничи само у случајевима, под условима и од стране органа предвиђених највишим правним актима те земље, а све у складу са нормама прокламованим највишим међународним правним стандардима. С друге стране, свеобухватност овог права указује на то да је оно неотуђиво и једнако за све. Не може се нико одрећи свог права на слободу, уступити га или њиме располагати, јер ово право је, као и живот, по природи ствари везано за личност појединца. Такође, ово право у истој мери поседују једнако сва људска бића, без обзира на њихова својства, тј. ког год да су пола, расе, вероисповести, етничке припадности, сексуалне оријентације, политичког уверења, социјалног сталежа, брачног статуса и сл.

га, у складу са законом, продужи на још три месеца. Ако до истека овог времена не буде подигнута оптужница, окривљени се пушта на слободу (чл. 31. ст. 1. УРС-а). Након подизања оптужнице, трајање притвора суд своди на најкраће неопходно време, а притвореник се пушта да се брани са слободе чим престану разлози због којих је притвор био одређен (чл. 31. ст. 3. УРС-а). Разлози за одређивање притвора који су у тесној вези са полицијским хапшењем могу да се сведу на: 1. постојање опасности од бекства; 2. постојање опасности од окривљеног по доказе; 3. постојање опасности да ће окривљени довршити, поновити, извршити кривично дело; 4. да је у питању тешко кривично дело. Ипак, треба имати у виду да је притвор изузетна мера и да суд мора да га укине чим престану разлози на основу којих је био одређен.

Како је већ и наглашено, хитност поступања и поштовање рокова када је одлучивање о лишењу слободе у питању код свих актера кривичног поступка мора да буде приоритет. С тим у вези занимљива је и једна одлука Уставног суда, којом је усвојио уставну жалбу подносиоца због повреде уставом гарантованог права на хитност одлучивања о законитости лишења слободе. Наиме, у одлуци се наводи *да јасно постављен рок од 48 сати за доношење и достављање одлуке о жалби на решење о одређивању притвора упућује на то да и свака следећа одлука којом се одлучује по жалби на решење о продужењу притвора мора бити донета у што краћем временском периоду, уз поштовање захтева „нарочите хитности"* (Одлука Уставног суда, Уж број 2128/2009 од 7. јула 2011. године, објављена у „Службеном гласнику РС" бр. 75/2011 од 7. октобра 2011. године). У наставку свог образложења Уставни суд наводи оно што је наведено у складу са чланом 27. ст. 3. УРС-а, али и одредбом члана 5. став 4. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

Електронско издање

ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

ПРОПИСИ.НЕТ је електронско издање које се налази на интернет страници **www.propisi.net** и садржи преко 250.000 докумената: прописе, судску праксу, службена мишљења надлежних министарстава, моделе уговора и обрасце из свих области, као и коментаре прописа врхунских стручњака, при чему су сва наведена документа међусобно повезана.

ЗАШТО СЕ ПРЕТПЛАТИТИ БАШ НА ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ?

- Зато што је прегледан и једноставан и не захтева никакву специјалну обуку за коришћење (*user friendly*).
- Зато што је могућ приступ неограниченом броју докумената у току претплате.
- Зато што има највећи број прописа, примера судске праксе, правних мишљења, модела и других докумената.
- Зато што има претраживач који даје прецизно сортиране и брзе резултате претраге.
- Зато што се документа – прописи и др. – могу претраживати путем одговарајућих скраћеница и синонима који се у правној пракси често користе.
- Зато што је једини на тржишту који аутоматски бележи најпрегледаније документе сваког претплатника и издваја их на почетној страни.
- Зато што има мејл-сервис који омогућава претплатницима да о новим прописима, примерима из судске праксе, правним мишљењима и стручним коментарима, као и другим документима из области које сами изаберу, буду информисани путем мејла истог дана кад су објављени у бази.
- Зато што ради са било ког рачунара на интернету, без икакве инсталације, а подржава рад и у интранет окружењу.
- Зато што је увек ажуран (не захтева ажурирање од стране претплатника).
- Зато што су текстови докумената и интерфејс доступни на ћирилици или латиници.
- Зато што једним кликом могу да се ископирају текстови у *Word* или *PDF* формату.
- Зато што има најсвеобухватнију и највећу базу судске праксе, са разгранатом структуром по одговарајућим правним гранама и правним институтима.
- Зато што се из текста прописа једним кликом приступа повезаним документима.
- Зато што се приликом претраживања појмова нуде могући резултати.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Квалификаторна околност из члана 2. став 2. Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела

Примена Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела условљена је висином имовинске користи, односно вредношћу предмета неког од набројаних кривичних дела.

Ивана Стојиљковић,
Друго основно јавно тужилаштво у Београду, заменик јавног тужиоца

Из начела законитости произлази гарантивна функција кривичног законика, односно држава гарантује да кривичноправно кажњавање неће зависити од самовоље судова, него ће бити прописано законима. Начело *nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege* значи да кривична дела и кривичноправне санкције морају да се пропишу законом. Како начело законитости садржи четири појединачна начела, која представљају његову конкретизацију, а то су да закон мора бити писан, затим начело одређености законског описа кривичног дела, као и забрана повратног деловања кривичног законика и забрана аналогије, у овом тексту разматраће се поједини делови наведеног начела.

Забрана аналогије, која може бити правна или законска, подразумева попуњавање неке празнине у закону, па је тако *analogia iuris* позивање на норме изведене из више прописа или позивање на општа начела, док је *analogia legis* примена појединачне норме на случај за који та норма није предвиђена на основу његове сличности са случајевима за које је та норма предвиђена. У пракси се законска аналогија најчешће односи на посебан део и у том случају састоји се у томе да се радња која не садржи обележје неког кривичног дела подводи под то кривично дело на основу сличности неког њеног обележја са обележјем тог кривичног дела.

С друге стране, смисао неког бића кривичног дела може да се установи једино ако се утврди који циљ њиме треба да се постигне, односно мора да се има у виду правно добро које кривичним делом треба да се заштити.

Законодавац у одређеним случајевима предвиђа кривично дело у више облика, па се тако основном облику додају нова обележја која кривично дело чине тежим (квалификаторне околности) или лакшим (привилеговане околности). За квалификаторну околност Кривични законик користи речи „прибављена имовинска корист у износу преко четиристо педесет хиљада динара или милион петсто хиљада динара" приликом кривичног дела злоупотреба службеног положаја, кривичног дела проневера и кривичног дела злоупотреба поверења, док је, на пример, при кривичном делу пореска утаја одређено да је квалификаторна околност износ обавезе чије се плаћање избегава, а то је преко милион петсто хиљада динара, односно преко седам милиона петсто хиљада динара. У погледу кривичног дела разбојништво квалификаторну околност опредељује вредност одузетих ствари, а када је у питању кривично дело утаја – вредност утајених ствари, док је по питању кривичног дела превара квалификаторна околност прибављена имовинска корист или висина вредности нанете штете. У вези са кривичним делом зеленаштво квалификовани облик постоји ако

вредности имовине у питању свакако прелази милион петсто хиљада динара и мора бити одредив, као и да по правилу није неопходно одредити финансијско вештачење ради утврђивања тачне вредности имовине ако финансијском истрагом није прецизно утврђена или је делимично оспорена.

Међутим, према одредби члана 2. став 2. овог закона, када су у питању кривична дела чије законско обележје не садржи у себи висину прибављене имовинске користи, односно вредности предмета кривичног дела, услов за примену Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела јесте да висина прибављене користи, односно вредност предмета кривичног дела прелази износ од милион петсто хиљада динара. **Та одредба даље успоставља обавезу јавног тужиоца да у изреци оптужног акта јасно определи наведени износ, чиме би се избегле недоумице у одлучивању суда када су у питању захтеви усмерени на одузимање имовине проистекле из кривичног дела. Ако јавни тужилац не наведе висину прибављене имовинске користи, односно вредност предмета кривичног дела, ни суд није овлашћен да утврђује вредност предмета кривичног дела. У том случају суд би прекорачио оптужни акт супротно одредби члана 420. Законика о кривичном поступку, што би за последицу имало повреду права на одбрану окривљеног**.

Законом о одузимању имовине проистекле из кривичног дела директно се задире у једно од основних људских права – право на имовину, тако што се оно одузима или ограничава у јавном интересу. Стога сви органи надлежни за његову примену током поступања по овом закону морају да воде рачуна да не наруше право на имовину, а и друга људска права загарантована Уставом и Европском конвенцијом о заштити људских права и основних слобода.

Стога је неопходно да се у предметима за кривична дела наведена у члану 2. став 2. Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела, за која у Кривичном законику није у елементу објективног обележја бића кривичног дела садржана квалификаторна околност, обавезно утврђује вредност имовинске користи, односно предмета кривичног дела, која ће обавезно бити наведена у изреци оптужног акта, односно пресуде, пре свега зато што постојање законске претпоставке о криминалном пореклу имовине не значи да оптужени мора да буде оглашен кривим за кривично дело, већ треба да омогући надлежном суду да утврди висину износа који ће бити предмет конфискације, при чему осуда за неко од кривичних дела из члана 2. Закона о одузимању имовине проистеклог из кривичног дела не значи да имовина проистиче из тог кривичног дела, већ ствара претпоставку да, уз испуњење других услова, одређена имовина проистиче из криминалне активности, тј. из кривичних дела, па је тачно прописивање квалификаторне околности неопходно. Поред ових разлога, утврђивање вредности имовинске користи, односно предмета кривичног дела значајно је и због врсте и висине кривичне санкције коју јавни тужилац предлаже, а суд изриче.

Примена Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела условљена је висином имовинске користи, односно вредношћу предмета неког од набројаних кривичних дела. Реч је о износу који прелази милион петсто хиљада динара, при чему је то изричито прописано само за она кривична дела из члана 2. став 1. Закона, док се за она кривична дела која у неком од својих законских обележја – опису не садрже поменути износ примењује члан 2. став 2. Закона. **У том случају јавни тужилац био би у обавези да у оптужном акту тачно определи и докаже вредност прибављене противправне имовинске користи, односно вредност предмета кривичног дела.**

Имајући у виду да је наше кривично право прихватило општи принцип да извршилац кривичног дела не може да задржи имовинску корист остварену кривичним делом, односно овом мером спречава се богаћење извршиоца кривичног дела, али се настоји и да се успостави имовинско стање које је постојало пре извршења кривичног дела, долази се до закључка да би се правилном применом Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела од стране надлежних органа постигла сврха коју наведена мера треба да постигне.

Осврт на измене и допуне важећих прописа којима се прописује обавеза власника, односно корисника возила да у року од 8 дана да тачне и потпуне податке о идентитету лица које је управљало возилом под претњом прекршајне казне

Предмет ове анализе су измене и допуне одредбе члана 247. Закона о изменама и допунама Закона о безбедности саобраћаја на путевима („Сл. гласник РС" бр. 23/2019), као и измене и допуне казнених одредби у одлукама града Београда: Одлука о изменама и допунама Одлуке о јавним паркиралиштима и Одлука о изменама и допунама Одлуке о комуналном реду, које су објављене у „Службеном листу Града Београда" бр. 26/2019 од 16. 5. 2019. године, а ступиле су на снагу 24. 5. 2019. године.

Јасмина Вранић,
дипл. правник, координатор за прописе и нормативне послове ЈКП „Паркинг сервис" Београд

Законом о изменама и допунама Закона о безбедности саобраћаја на путевима („Сл. гласник РС", бр. 23/2019 од 29. 3. 2019. године, ступио на снагу 30. 3. 2019. године) извршене су измене и допуне одредби члана 247. Закона о безбедности саобраћаја на путевима („Сл. гласник РС", бр. 41/2009, 53/2010, 101/2011, 55/2014, 32/2013, 96/2015, 9/2016, 24/2018, 41/2018 и 87/2018 – даље: ЗОБС).

Измењена је одредба става 1. члана 247. ЗОБС-а, која је пре измене гласила:

Власник, односно корисник возила обавезан је да, на захтев полицијског службеника, да потпуне тачне податке о идентитету лица, на основу којих се на неспоран начин може утврдити да је то лице управљало возилом у одређено време", а након става 3. додат је нови став 4, тако да пречишћени текст одредби члана 247. ЗОБС-а гласи:

„*Власник, односно корисник возила обавезан је да у року од осам дана да потпуне и тачне податке о идентитету лица коме је омогућено управљање возилом и доказ на основу којег се на неспоран начин може утврдити да је то лице управљало возилом у одређено време.*

Физичко лице, власник, односно корисник возила не сме дати возило на управљање лицу које је под дејством алкохола, односно психоактивних супстанци или је у толикој мери уморно, болесно или је у таквом психофизичком стању да није способно да безбедно управља возилом или нема возачку дозволу одговарајуће категорије.

ње или паркирање возила, тако да казне могу да износе 25.000, 15.000 или 5.000 динара.

Такође, и новчана казна за физичко лице (недостављање података о идентитету лица коме је омогућено управљање возилом са доказом), односно за непоступање у складу са чл. 23. став 2. у односу на тачке 1) и 2) овог става, може да износи 25.000, 15.000 или 5.000 динара, зависно од истог критеријума, односно од површине на којој је одредбом члана 23. став 1. Одлуке о комуналном реду забрањено кретање, заустављање или паркирање возила.

Донети су нови подзаконски акти предвиђени Законом о заштити података о личности

Закон о заштити података о личности („Сл. гласник РС”, бр. 87/2018) почиње да се примењује 21. 8. 2019. године. Истог дана почињу да се примењују и четири новодонета правилника – подзаконска акта, који су објављени у „Службеном гласнику РС” број 40/2019, а у наставку следи њихов крађи преглед.

Редакција Инг-Про

У „Службеном гласнику РС” бр. 40/2019 објављени су следећи подзаконски акти:

- **Правилник о обрасцу и начину вођења евиденције лица за заштиту података о личности,**
- **Правилник о обрасцу обавештења о повреди података о личности и начину обавештавања Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности о повреди података о личности,**
- **Правилник о обрасцу притужбе и**
- **Правилник о обрасцу и начину вођења интерне евиденције о повредама Закона о заштити података о личности и мерама које се у вршењу инспекцијског надзора предузимају.**

Сви наведени подзаконски акти примењују се од дана примене Закона.

ПРАВИЛНИК О ОБРАСЦУ И НАЧИНУ ВОЂЕЊА ЕВИДЕНЦИЈЕ ЛИЦА ЗА ЗАШТИТУ ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ

Правилником је утврђен образац и начин вођења евиденције лица за заштиту података о личности, коју води повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности.

Евиденција садржи податке о:

- руковаоцу, односно обрађивачу (име, презиме и адреса, односно назив и седиште) и
- лицу за заштиту података о личности (име, презиме, адреса, имејл и број телефона).

Руковалац, односно обрађивач доставља поверенику податке из евиденције, и то у писаном облику, непосредно, путем поште или на имејл-адресу: licezazastitu@poverenik.rs.

Евиденција је јединствена и води се у електронском облику, на обрасцу који је прилог Правилника и чини његов саставни део.

ПРАВИЛНИК О ОБРАСЦУ ОБАВЕШТЕЊА О ПОВРЕДИ ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ И НАЧИНУ ОБАВЕШТАВАЊА ПОВЕРЕНИКА ЗА ИНФОРМАЦИЈЕ ОД ЈАВНОГ ЗНАЧАЈА И ЗАШТИТУ ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ О ПОВРЕДИ ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ

Правилником је предвиђено да руковалац доставља поверенику за информације од јавног значаја и заштиту података о личности обавештење о повреди података.

Акредитација здравствених установа

Акредитација здравствених установа представља потврду да се здравствена заштита спроводи у складу са савременим медицинским достигнућима, као и стручним протоколима, уз задовољавање свих професионалних стандарда, па у том смислу она представља важан део здравственог система.

Душан Рајаковић,
спец. менаџмента здравствених установа

ОСНОВНА ОБЕЛЕЖЈА ПОСТУПКА АКРЕДИТАЦИЈЕ

Све су већи захтеви за спољашњом, независном проценом успешности пружања здравствених услуга насупрот формално утврђеном скупу националних стандарда. Акредитација је, као најстарији и најпознатији облик спољашње процене здравствених услуга, распрострањена широм света и саставни је део модерних здравствених система. Акредитациони процес примењује стандарде изврсности, самопроцене и вештине здравствених професионалаца обучених и ангажованих у оквиру тимова за проверу. Она помаже организацијама здравствене заштите да открију сопствене предности и могућности напретка, а уједно и да боље разумеју циљеве и сложеност свог пословања. Када то увиде, организације могу да се посвете краткорочним и дугорочним плановима за побољшање резултата рада и да почну са коришћењем расположивих ресурса на најефикаснији могући начин. Акредитација обухвата самопроцену од стране здравствене установе ради евалуације нивоа њихове ефикасности у односу на постављене стандарде. Спољашњи тим за проверу, састављен од стручњака, врши процену рада здравствене установе. Процес акредитације је конципиран тако да обезбеди оквир који ће омогућити здравственим установама да дефинишу и имплементирају потребне промене и направе приоритете за континуирано унапређење сопствених услуга.

СВРХА АКРЕДИТАЦИЈЕ

Квалитет здравствене заштите процењује се на основу одговарајућих показатеља који се односе на обезбеђеност становништва здравственим радницима и капацитет здравствених установа и опрему, односно на показатеље процеса и резултата рада и исхода по здравље становништва, као и на основу других показатеља на основу којих се процењује квалитет здравствене заштите. Стално праћење и унапређење квалитета здравствене заштите има за циљ да смањи:

- неуједначен квалитет здравствених услуга,
- неприхватљив ниво варирања у исходима по здравље лечених пацијената,
- неефикасно коришћење здравствених технологија,
- време чекања на медицинске процедуре и интервенције,
- незадовољство корисника пруженим здравственим услугама,
- незадовољство запослених у систему здравствене заштите,
- трошкове који настају због лошег квалитета.

Стално унапређење квалитета и безбедности пацијената саставни је део свакодневних активности здравствених радника и свих других запослених у здравственом систему. Стално унапређење квалитета представља континуирани процес чији је циљ достизање вишег нивоа ефикасности и успешности у

условом да је здравствена установа после издатог сертификата престала да испуњава утврђене стандарде за одређену област здравствене заштите, односно грану медицине, односно стоматологије, односно фармацеутске здравствене делатности, на основу којих јој је и издат сертификат о акредитацији. О одузимању сертификата Агенција издаје решење које је коначно у управном поступку и против кога може да се покрене управни спор.

ТРОШКОВИ АКРЕДИТАЦИЈЕ

Агенција закључује уговор са здравственом установом која је поднела захтев за стицање акредитације, којим се, између осталог, прецизира и висина укупних трошкова акредитације, која зависи од потребног броја едукатора и оцењивача и дужине времена потребног за реализацију акредитације. У надлежности Агенције је да одлуком утврди висину трошкова. Трошкови које плаћа здравствена установа представљају приход Агенције, што је у складу са чланом 201. став 1. Закона о здравственој заштити, којим је прописано да се Агенција финансира из сопствених прихода. По правилу, трошкове акредитације сноси здравствена установа која је поднела захтев за акредитацију. С правом се поставља питање оправданости високих износа услуга Агенције за акредитацију здравствених установа у данашње време, имајући у виду финансијску ситуацију у здравству и често недовољан прилив новчаних средстава, а посебно то што се поступак акредитације најчешће финансира из сопствених средстава здравствених установа. Истине ради, Министарство здравља је у неколико наврата суфинансирало поступке акредитације, пре свега установа примарног нивоа здравствене заштите (домова здравља). Међутим, уколико бенефит акредитације премашује њене трошкове, свакако треба дати подршку свим активностима усмереним ка унапређењу квалитета рада, уз разматрање могућности опредељивања буџетских средстава за ту намену, чиме би се успоставио одржив начин финансирања ове агенције.

РЕЗИМЕ

У садашњој ситуацији чини се да су сви релевантни чиниоци здравственог система, на челу са Министарством здравља, препознали битне елементе које је неопходно увести или мењати како би могао да се добије одржив здравствени систем, на задовољство и пацијената и пружаоца здравствених услуга. Постоји све већа тежња пацијената усмерена на њихову безбедност, а управо акредитација представља начин да се осигура безбедан рад, уређен по процедурама и стандардима квалитета иза којих стоји установа.

Акредитациони програм је осмишљен тако да подстиче установе да унапређују квалитет рада како у оквиру својих установа тако и на нивоу ширег система здравствене заштите. Акредитациони стандарди су креирани са фокусом на пацијента, као корисника услуга, а подразумевају континуирани процес праћења и лечења од момента пријема у установу до отпуста. Они садрже мере за заштиту и унапређење безбедности како пацијената/корисника услуга тако и запослених. Примена стандарда омогућава да се изврши процена капацитета за рад и ефикасност рада здравствене установе. Акредитација се базира на систему колегијалне оцене и кроз едукативни приступ пружа помоћ здравственим установама у циљу откривања сопствене предности и могућности напретка. Због свих ових фактора акредитација представља важан део здравственог система, па се очекује да, као таква, постане обавезна у наредном периоду. Искуства са установљавањем агенција за акредитацију у земљама региона показују да програми акредитације треба да буду успостављени као довољно независни од Министарства здравља како би били способни да одрже континуитет деловања.

Коментар Закона о спречавању корупције

Закон је објављен у „Службеном гласнику РС" бр. 35/2019 од 21. 5. 2019. године, ступио је на снагу 29. 5. 2019, а примењује се од 1. 9. 2020. године, изузев одредаба члана 20. став 2. и чл. од 21. до 25. овог закона, које се примењују од дана ступања на снагу овог закона.

Владимир Ђукановић,
народни посланик

Могло би слободно да се напише да је суштина недавно донетог новог Закона о спречавању корупције заправо спречавање корупције искључиво у односу на јавне функционере, при чему је исто праћено до апсурда великим проширењем ингеренција Агенције за борбу против корупције (даље: Агенције). Поред иначе установљених надлежности Агенције кроз Закон о Агенцији за борбу против корупције, недавно донети Закон о спречавању корупције додатно је проширио надлежности ове институције и то тако да је нови закон заправо дозволио далеко битније ингеренције него сам закон који се односи искључиво на Агенцију. Разлози због којих се законодавац одлучио на овакав корак, бар према ономе што је наведено као образложење, односе се на усаглашавање са важећим стратешким документима у области борбе против корупције, али и са Акционим планом за спровођење Националне стратегије за борбу против корупције у Републици Србији за период од 2013. до 2018. године. Ипак, као главни разлог наведена је заштита јавног интереса, смањење ризика од настанка корупције и јачање интегритета и одговорности органа јавне власти и јавних функционера.

Аутор овог текста биће слободан да искаже апсолутни песимизам по том питању.

АГЕНЦИЈА

На основу Закона о Агенцији за борбу против корупције досадашње надлежности Агенције биле су: надзор над спровођењем Националне стратегије за борбу против корупције, вођење поступка у коме се одлучује о постојању повреде закона, решавање сукоба интереса, провера извештаја о имовини јавних функционера и вођење Регистра јавних функционера и Регистра њихове имовине и прихода.

Новим Законом о спречавању корупције надлежности су знатно проширене и то у више области.

Најпре, Агенција је убудуће позвана да по сопственој иницијативи пружи мишљење о примени Закона о спречавању корупције. Она то може да учини и на захтев физичког или правног лица, а може и да заузме начелне ставове значајне за примену поменутог закона, јер је он предвидео право Агенције на заузимање начелних ставова по том питању, што је само по себи веома дискутабилно овлашћење.

Закон оснажује улогу Агенције у законодавном процесу и то тако што, поред досадашњег права Агенције да подноси иницијативе за доношење или измену постојећих прописа, од сада уводи обавезу да Агенција пружи мишљење о нацртима закона из области посебно ризичних за настанак корупције, као и о нацртима закона који уређују питања обухваћена потврђеним међународним уговорима у области спречавања и борбе против корупције

и приложени докази изазивају сумњу у корупцију.

Директор Агенције својим актом ближе уређује поступање по представкама.

Новина је у томе што исход поступања по представци може бити и мишљење о стању, које Агенција сачињава када оцени да у раду органа јавне власти постоје околности које могу да доведу до корупције. Агенција може дати препоруке органу јавне власти, са мерама ради отклањања стања и са роком за њихово предузимање. Такође, Агенција има могућност да по службеној дужности покрене поступак у коме испитује постојање корупције у органу јавне власти, ако располаже сазнањима која изазивају сумњу у корупцију.

ЈАЧАЊЕ ИНТЕГРИТЕТА

Најбитнија новина у Закону је обавеза Агенције да донесе и објави програм обуке и упутство за спровођење обука у области борбе против корупције и јачања интегритета. Изричито је предвиђено да су органи јавне власти дужни да спроводе обуке за запослене и руководиоце у складу са наведеним програмом обуке и упутством за спровођење. Агенција има овлашћење да прати спровођење обука, док органи власти имају обавезу да на захтев Агенције доставе извештај о његовом спровођењу.

КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Казнене одредбе односе се и на кривично дело и на прекршаје. Што се тиче кривичног дела, ради се о делу „непријављивање имовине или давања лажних података о имовини", за шта је Закон предвидео затворску казну од шест месеци до пет година. Правне последице овакве осуде су:

1. престанак јавне функције, односно престанак радног односа;

2. забрана стицања јавне функције у трајању од десет година до дана правоснажности пресуде.

Казне за прекршаје су новчане, а издвајају се четири категорије прекршаја:

1. прекршаји јавних функционера,

2. прекршаји одговорног лица у органу јавне власти,

3. прекршаји правног лица и

4. прекршаји физичког лица.

Битно је напоменути и да постоји институт споразума о признању прекршаја између Агенције и учиниоца прекршаја, а услови за такву врсту споразума уређују се актом директора Агенције.

КАЛКУЛАТОР КАМАТА

у оквиру електронског издања ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

Осим обрачуна затезне камате у динарима или у некој од страних валута (евро, долар, швајцарски франак), уз помоћ нашег калкулатора претплатници могу да врше и обрачун камате за неблаговремено плаћене јавне приходе и за неблаговремено плаћени царински дуг и казну у царинском поступку, затим обрачун камате по есконтној/референтној стопи Народне банке Србије и по референтној стопи Европске централне банке (ЕЦБ), као и обрачун камате по пресудама/одлукама Европског суда за људска права. Поред наведених, ту је и обрачун уз помоћ индекса потрошачких цена, а поред свих ових дефинисаних каматних стопа које ми ажурирамо, постоји и опција ***Моје каматне стопе***, помоћу које сваки корисник може да дефинише каматне стопе како би прилагодио обрачун камата сопственим потребама.

Обрачуне камата претплатници могу да сачувају у оквиру базе, а могу и да врше промене на рачуну, односно да евидентирају нова задужења и отплате, уз могућност да бирају да ли ће се делимична отплата дуга прво одузимати од камате или од главнице.

Калкулатор врши обрачуне камата пропорционалном или конформном методом. Поред ових, постоји и јединствена мешовита метода (за затезну камату до 2. 3. 2001. примењује се конформна метода, а од 3. 3. 2001. пропорционална), која омогућава јединствен обрачун камате за период пре и после тог периода. Сходно томе, по истом принципу функционише и обрачун камате на неблаговремено плаћене јавне приходе, на неблаговремено плаћен царински дуг и неблаговремено плаћену казну у царинском поступку (до 31. 12. 2012. конформна, од 1. 1. 2013. пропорционална метода).

Збирни обрачун камата омогућава обрачун дуга по више различитих фактура (рачуна), по принципу: један поверилац, један дужник, више новчаних потраживања и износ укупног дуга по свим тим различитим основама.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Нови подзаконски акти Закона о ученичком и студентском стандарду

Нови правилници, на које су у наставку дати коментари, објављени су у „Службеном гласнику РС" број 36/2019.

Редакција Инг-Про

КОМЕНТАР ПРАВИЛНИКА О ИЗМЕНАМА ПРАВИЛНИКА О САДРЖАЈУ И НАЧИНУ ВОЂЕЊА ЕВИДЕНЦИЈЕ И ИЗДАВАЊУ УЧЕНИЧКЕ И СТУДЕНТСКЕ КАРТИЦЕ У ДОМУ УЧЕНИКА И СТУДЕНТСКОМ ЦЕНТРУ

Министар просвете, науке и технолошког развоја донео је Правилник о изменама Правилника о садржају и начину вођења евиденције и издавању ученичке и студентске картице у дому ученика и студентском центру („Сл. гласник РС" број 36/2019 – даље: Измена Правилника). Овом изменом у Правилнику о садржају и начину вођења евиденције и издавању ученичке и студентске картице у дому ученика и студентском центру („Сл. гласник РС", бр. 29/2011 и 90/2013 – даље: Правилник) **промењен је став 1. члана 3, који регулише дневник васпитног рада у дому ученика и студентском центру. Према овим новим одредбама, дневник васпитног рада садржи**: упутство; списак ученика васпитне групе; годишњи програм васпитног рада; месечни план и програм рада; податке о ученицима, родитељима, односно другим законским заступницима (име, презиме, адреса сталног боравка, јединствени матични број и др.), као и податке о успеху ученика; евиденцију остваривања програма васпитног рада; статистичке податке о васпитној групи; записнике са састанака васпитне групе; евиденцију стручног усавршавања и осталих послова васпитача и запажања о прегледу дневника васпитног рада.

У складу са овим иновираним садржајем, уз Измену Правилника дат је и нови образац 2 – Дневник васпитног рада.

Измена Правилника ступила је на снагу 1. 6. 2019. године.

ПЕДАГОШКА НОРМА ВАСПИТАЧА И СТРУЧНИХ САРАДНИКА – ПСИХОЛОГА И ПЕДАГОГА У ДОМУ УЧЕНИКА

Према одредбама члана 60. Закона о ученичком и студентском стандарду („Сл. гласник РС", бр. 18/2010, 55/2013, 27/2018 – др. закон и 10/2019 – даље: Закон), у дому ученика, односно ученичком центру:

1) васпитни рад са ученицима остварује васпитач, а

2) стручне послове обављају стручни сарадник – психолог (даље: психолог) и стручни сарадник – педагог (даље: педагог).

Послове васпитача и стручног сарадника може да обавља лице које је стекло одговарајуће високо образовање на студијама другог степена или лице које је стекло високо образовање на основним студијама на факултету у трајању од најмање четири године, а које је у погледу права која из њега произлазе изједначено са академским називом мастер. У оквиру недељног пуног радног времена васпитач, психолог и педагог имају норму од најмање 30 сати непосредног рада са ученицима.

Сагласно ставу 7. овог члана, педагошку норму васпитача и психолога и педагога прописује министар за послове образовања.

На основу овог овлашћења министар просвете, науке и технолошког развоја донео је

остваре, с тим да, када већи број студената оствари исти број бодова, предност у рангирању имају студенти који имају већи број бодова на стандардизованом тесту.

2.3. Начин и поступак остваривања права на стипендију за изузетно надарене ученике и студенте

Право на стипендију за изузетно надарене ученике и студенте остварује ученик односно студент на основу конкурса који расписује Министарство. Ученици и студенти који конкуришу за ове стипендије пријављују се онлајн, преко линка који је постављен на интернет страници Министарства. Када Министарство прегледа пријаве и провери све унете податке о испуњености услова конкурса, ученику односно студенту шаље се порука на имејл-адресу о статусу његове пријаве (прихваћена или одбијена пријава).

Након провере документације о испуњености услова пријављених ученика односно студената Министарство даје налог одговарајућем институту у саставу високошколске установе (даље: Институт) да у року од 30 дана организује полагања стандардизованих тестова.

Након што Институт резултате тестирања достави Министарству, предлог ранг-листе о додели стипендија за изузетно надарене ученике и студенте утврђује Комисија, коју именује министар надлежан за послове образовања (даље: министар), а чине је представници Министарства. Комисија формира предлог ранг-листе ученика односно студената, на коју сваки ученик односно студент има право приговора у року од три дана од дана објављивања ранг-листе на званичној интернет страници Министарства.

Комисија разматра приговоре и утврђује коначну ранг-листу, са предлогом одлуке о додели стипендија за изузетно надарене ученике и студенте, у року од 15 дана од дана пријема приговора, а ако нема приговора – у року од 15 дана од дана објављивања ранг-листе.

Одлуку о додели стипендија за изузетно надарене ученике и студенте на основу коначне ранг-листе доноси министар у року од 15 дана од дана пријема коначне ранг-листе.

На основу коначне одлуке о додели стипендије ученик, његов родитељ, односно други законски заступник, односно студент закључује са Министарством уговор о стипендији за изузетно надарене ученике односно студенте, којим се ближе уређују права и обавезе у вези са коришћењем стипендије. Стипендија за изузетно надарене ученике и студенте додељује се без обавезе враћања и исплаћује се у 12 једнаких месечних рата, у месечном новчаном износу који утврђује министар за сваку школску годину, у складу са Законом.

Правилник је ступио на снагу 1. 6. 2019. године, што је дан на који је престао да важи Правилник о стипендијама за изузетно надарене ученике и студенте („Сл. гласник РС”, бр. 75/2013 и 20/2018).

3 DECENIJE
S NAMA NEMA LUTANJA
ING-PRO

ИНФО-ПРАВНИК...

ИЗМЕЂУ ДВА БРОЈА...

У оквиру ове рубрике објављиваћемо кратка обавештења о свим битним променама у правној регулативи у периоду између изласка два броја нашег часописа.

ДОПУЊЕН ЈЕ ПРАВИЛНИК О ОБАВЕЗНИМ ЕЛЕМЕНТИМА КОНКУРСНЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ

Правилником о допуни Правилника о обавезним елементима конкурсне документације у поступцима јавних набавки и начину доказивања испуњености услова („Сл. гласник РС”, бр. 41/2019 од 11. 6. 2019. године, ступио на снагу 19. 6. 2019) допуњен је члан 9. Правилника о обавезним елементима конкурсне документације у поступцима јавних набавки и начину доказивања испуњености услова („Сл. гласник РС”, број 86/15), којим је регулисано упутство понуђачима како да сачине понуду. Предвиђено је да наведено упутство треба да садржи и обавештење да приликом сачињавања понуде употреба печата није обавезна.

НОВО МИШЉЕЊЕ МИНИСТАРСТВА ФИНАНСИЈА О НАЧИНИМА ДОКУМЕНТОВАЊА ТРОШКОВА ПРЕВОЗА ЗАПОСЛЕНИХ ЗА ДОЛАЗАК НА РАД И ОДЛАЗАК СА РАДА

Мишљење Министарства финансија бр. 401-00-02148/2019-16 од 5. 6. 2019:

„Размотрили смо ваш захтев који сте упутили овом министарству, и с тим у вези, а имајући у виду садржину достављеног захтева, на основу члана 80. Закона о државној управи („Службени гласник РС”, бр. 79/05, 101/07, 95/10, 99/14, 47/18 и 30/18 – др. закон), Министарство финансија даје следеће мишљење са аспекта примене прописа о рачуноводству:

Законом о рачуноводству („Службени гласник РС”, бр. 62/13 и 30/18, у даљем тексту: Закон) уређују се обвезници примене овог закона, разврставање правних лица, организација рачуноводства и рачуноводствене исправе, услови и начин вођења пословних књига, признавање и вредновање позиција у финансијским извештајима, састављање, достављање и јавно објављивање финансијских извештаја и годишњег извештаја о пословању, Регистар финансијских извештаја, Национална комисија за рачуноводство, као и надзор над спровођењем одредби овог закона.

Одредбама члана 7. став 1. Закона о рачуноводству („Службени гласник РС”, бр. 62/13 и 30/18, у даљем тексту: Закон) прописано је да правна лица, односно предузетници општим актом, у складу са овим законом, уређују организацију рачуноводства на начин који омогућава свеобухватно евидентирање, као и спречавање и откривање погрешно евидентираних пословних промена, уређују интерне рачуноводствене контролне поступке, утврђују рачуноводствене политике, одређују лица која су одговорна за законитост и исправност настанка пословне промене и састављање и контролу рачуноводствених исправа о пословној промени, уређују кретање рачуноводствених исправа и утврђују рокове за њихово достављање на даљу обраду и књижење у пословним књигама.

Сагласно члану 8. ст. 1. и 2. Закона, књижење пословних промена на рачунима имовине, обавеза и капиталу, приходима и расходима

Веродостојне рачуноводствене исправе о трошковима превоза

У поменутом мишљењу Министарства финансија као примери веродостојне исправе наведени су: рачун за куповину месечне претплатне карте, дневне карте или карте за једну вожњу у јавном превозу, рачун за гориво у случају коришћења сопственог возила и сл.

Као што смо изнели на састанку, **верујемо да је потребно прецизирати и додатно растумачити шта се тачно подразумева под веродостојним рачуноводственим исправама о трошковима превоза**, како би се отклонила евентуална правна несигурност за обвезнике и истовремено избегло значајно повећање њихових трошкова пословања, условљено потребом ангажовања додатних ресурса за документовање трошкова превоза.

Послодавац својим општим актом, колективним уговором или правилником о раду, као и уговором о раду, ближе уређује права запосленог на исплату трошкова превоза за долазак и одлазак са рада, као што су висина накнаде трошкова превоза за долазак и одлазак са рада, веродостојне рачуноводствене исправе које доказују трошкове превоза, као и на који начин ће запосленима бити надокнађени трошкови превоза.

У наставку описујемо примере одговарајућих веродостојних исправа о којима смо разговарали на састанку и који као такви могу бити уведени као правила за поступање у општим актима послодаваца.

Прибављање веродостојних рачуноводствених исправа од стране послодаваца:

- **У случају коришћења сопственог возила**: Коришћење компанијских ваучера/бонова/картица за куповину горива од стране запослених на бензинским пумпама са којима послодавац има потписан уговор. Као веродостојна исправа сматрао би се обједињен рачун на име послодавца, који би специфицирао све појединачне износе горива купљене од стране запослених у току једног месеца, уз пропратни списак запослених који користе сопствени превоз за долазак и одлазак са рада (име и презиме запосленог, број ваучера/бона/картице за куповину горива).
- **У случају коришћења јавног превоза**: Куповина месечних претплатних карата за јавни превоз запослених од стране послодавца. Као веродостојна исправа сматрао би се обједињен рачун на име послодавца, који би специфицирао све појединачне купљене месечне претплатне карте, уз пропратни списак запослених који користе јавни превоз за долазак и одлазак са рада (име и презиме запосленог, број месечне претплатне карте).
- **У случају коришћења такси превоза**: Коришћење компанијских ваучера/бонова/картица за вожњу такси превозницима са којима послодавац има потписан уговор. Као веродостојна исправа сматрао би се обједињен рачун на име послодавца, који би специфицирао све појединачне износе такси вожњи коришћених од стране запослених у току једног месеца, уз пропратни списак запослених који користе такси превоз за долазак и одлазак са рада (име и презиме запосленог, број ваучера/бона/картице за такси вожњу).

Прибављање веродостојних рачуноводствених исправа од стране запослених:

- **У случају коришћења сопственог возила**: Као веродостојна исправа сматрао(ли) би се фискални рачун(и) за купљено гориво, уз пропратну изјаву запосленог да се поменути рачун(и) односи(е) на гориво које је тај запослени купио на име трошкова сопственог превоза за долазак и одлазак са рада.
- **У случају коришћења јавног превоза**: Као веродостојна исправа сматрао(ли) би се фискални рачун(и) за купљену месечну/дневну претплатну карту(е), уз пропратну изјаву запосленог да се поменути рачун(и) односи(е) на месечну/дневну претплатну карту коју је тај запослени купио на име трошкова сопственог превоза за долазак и одлазак са рада.
- **У случају коришћења такси превоза**: Као веродостојна исправа сматрали би се такси рачуни, уз пропратну изјаву запосленог да се поменути рачуни односе на такси превоз који је тај запослени користио на име трошкова сопственог превоза за долазак и одлазак са рада.

Имате питање? Имамо одговор!

У овој рубрици дајемо одговоре на нека од питања која сте упутили нашем часопису. Подсећамо да право на постављање питања и добијање одговора имају искључиво претплатници на наш часопис.

РАДНО ПРАВО

П: *Да ли неискоришћени годишњи одмор запосленог за 2018. годину, уколико запослени због обима посла не може да га искористи до 30. 6. 2019. године, може да се касније искористи, односно пренесе у јул месец 2019. године?*

О: У члану 73. ставови 1. и 2. Закона о раду („Сл. гласник РС", бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/14, 13/2017 – Одлука УС РС и 113/2017) прописано је да се годишњи одмор користи једнократно или у два или више делова, у складу са овим законом. Ако запослени користи годишњи одмор у деловима, први део користи у трајању од најмање две радне недеље непрекидно у току календарске године, а остатак **најкасније до 30. јуна наредне године**. После наведеног датума годишњи одмор из претходне године не може да се користи.

П: *Да ли запосленог који је примљен на рад са високом стручном спремом послодавац може да распореди на радно место за које се захтева средња стручна спрема?*

О: У складу са чланом 171. Закона о раду послодавац запосленом може да понуди измену уговорених услова рада (анекс уговора) ради премештаја на други одговарајући посао због потреба процеса и организације рада.

Одговарајућим послом сматра се посао за чије се обављање захтева иста врста и степен стручне спреме који су утврђени уговором о раду.

Дакле, битни су врста и степен стручне спреме из уговора о раду конкретног запосленог и према том уговору процењује се да ли су послови на које се запослени премешта одговарајући.

П: *Да ли запослена на одређено време која својевољно прекине радни однос пре истека рока на који је заснован радни однос, односно да отказ, има право на годишњи одмор, односно на накнаду штете за неискоришћени годишњи одмор?*

О: Без обзира на то да ли се ради о радном односу на одређено или неодређено време и на то који је основ престанка радног односа, запослени има право на коришћење годишњег одмора, односно на накнаду штете за неискоришћени годишњи одмор.

Напомињемо да запослени има право на дванаестину годишњег одмора из члана 69. Закона о раду (сразмерни део) за сваки месец дана рада у календарској години у којој је засновао радни однос или у којој му престаје радни однос.

У случају престанка радног односа, запосленом који није искористио годишњи одмор у целини или делимично послодавац је дужан да исплати новчану накнаду, уместо коришћења годишњег одмора, у висини просечне зараде у претходних 12 месеци, сразмерно броју дана неискоришћеног годишњег одмора.

ОБРАЗОВАЊЕ

П: *Ко доноси решење о исплати јубиларне награде за директора школе – директор сам, а потписује га председник Школског одбора, или решење и доноси и потписује председник Школског одбора?*

ње и да изда нову карту за паркирање лицу које је променило адресу или регистарску ознаку возила. Притом новим решењем треба да се укине претходно (погрешно би било поништавање јер је до промене адресе или регистрационе ознаке возила раније решење производило правно дејство). Укратко, сваки пут када се након правоснажности појави нова чињеница, може поново да се води поступак и да се донесе ново решење.

ЗДРАВСТВЕНЕ УСТАНОВЕ

П: *Законом о здравственој заштити, чланом 60. последњи став, прописано је да један примерак оригинала уговора о допунском раду у року од пет радних дана од дана закључења уговора здравствена установа, односно приватна пракса која је закључила уговор о допунском раду доставља надлежном регистру, у складу са законом. Који је то надлежни регистар у питању – која установа конкретно којој се тај примерак уговора доставља док се не успостави Регистар здравствених установа?*

О: Сматрамо да до формирања регистра уговоре о допунском раду, као и до сада, треба достављати Министарству здравља (Сектору здравствене инспекције).

НАКНАДЕ ЗА КОРИШЋЕЊЕ ЈАВНИХ ДОБАРА

П: *Да ли се накнада за промену намене парцеле обрачунава на укупну површину парцеле која је делом под објектима или само на преостали део парцеле? Објекти су грађени 2011, култура се води као пашњак, а у то време накнада се наплаћивала само за обрадиво пољопривредно земљиште, па није наплаћена за промену намене ни на изграђени део.*

О: Накнада за промену намене плаћа се за целу парцелу јер се изградњом објекта променила намена парцеле из пољопривредног земљишта (у које спадају и пашњаци) у грађевинско.

ЈАВНЕ НАБАВКЕ

П: *Да ли је примерен рок од три дана за подношење понуде у поступку јавне набавке мале вредности у преговарачком поступку без објављивања позива за подношење понуда?*

О: У преговарачком поступку без објављивања позива за подношење понуда Законом о јавним набавкама није одређен рок за подношење понуда, већ наручилац одређује примерени рок, имајући у виду услове и доказе из конкурсне документације. Рок од три дана могао би да буде примерен ако је доказивање постављених услова поједностављено, па се доказује изјавом или сл. Наглашавамо да, када одређује дужину рока, наручилац треба да има у виду тражене доказе, као и да ли исти могу да се прибаве у задатом року.

Преглед прописа...

ИЗДВАЈАМО ЗНАЧАЈНЕ ПРОПИСЕ КОЈИ СУ ДОНЕТИ ИЗМЕЂУ ДВА БРОЈА...

ДРЖАВНА УПРАВА И ЛОКАЛНА САМОУПРАВА

- Посебан колективни уговор за државне органе („Сл. гласник РС”, бр. 38/2019 од 31. 5. 2019)
- Посебан колективни уговор за запослене у јединицама локалне самоуправе („Сл. гласник РС”, бр. 38/2019 од 31. 5. 2019)
- Закон о изменама и допунама Закона о главном граду („Сл. гласник РС”, бр. 37/2019 од 29. 5. 2019)
- Одлука о одређивању централизованих јавних набавки добара и услуга које ће спроводити Управа за заједничке послове републичких органа у 2020. години („Сл. гласник РС”, бр. 38/2019 од 31. 5. 2019)
- Посебан колективни уговор за предшколске установе чији је оснивач град Београд („Сл. гласник РС”, бр. 41/2019 од 11. 6. 2019)
- Уредба о изменама и допунама Уредбе о разврставању радних места и мерилима за опис радних места државних службеника („Сл. гласник РС”, бр. 42/2019 од 14. 6. 2019)
- Одлука о измени Одлуке о максималном броју запослених на неодређено време у систему државних органа, систему јавних служби, систему Аутономне Покрајине Војводине и систему локалне самоуправе за 2017. годину („Сл. гласник РС”, бр. 42/2019 од 14. 6. 2019)
- Правилник о платама и другим примањима запослених у Министарству финансија – Пореска управа („Сл. гласник РС”, бр. 42/2019 од 19. 6. 2019)

ПРАВОСУЂЕ

- Правилник о изменама Правилника о критеријумима, мерилима и поступку за оцењивање рада судијских помоћника („Сл. гласник РС”, бр. 37/2019 од 29. 5. 2019)
- Судски пословник о изменама и допунама Судског пословника („Сл. гласник РС”, бр. 42/2019 од 19. 6. 2019)

ВОЈСКА, ПОЛИЦИЈА

- Уредба о изменама и допунама Уредбе о начину и поступку извршавања војне, радне и материјалне обавезе („Сл. гласник РС”, бр. 40/2019 од 7. 6. 2019)
- Одлука о висини месечне закупнине за станове и гараже који се користе за потребе министарства надлежног за послове одбране и Војске Србије, као и објеката за привремени смештај професионалних припадника Војске Србије и запослених у министарству надлежном за послове одбране („Сл. гласник РС”, бр. 40/2019 од 7. 6. 2019)
- Правилник о полицијским овлашћењима („Сл. гласник РС”, бр. 41/2019 од 11. 6. 2019)

СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

- Одлука о измени Одлуке о утврђивању основице доприноса за лица укључена у обавезно осигурање у Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање („Сл. гласник РС”, бр. 37/2019 од 29. 5. 2019)

ОБРАЗОВАЊЕ

- Правилник о ученичким и студентским кредитима и стипендијама („Сл. гласник РС”, бр. 36/2019 од 24. 5. 2019)
- Правилник о смештају и исхрани ученика и студената („Сл. гласник РС”, бр. 36/2019 од 24. 5. 2019)
- Правилник о стипендијама за изузетно надарене ученике и студенте („Сл. гласник РС”, бр. 36/2019 од 24. 5. 2019)
- Правилник о одмору и додатним активностима студената („Сл. гласник РС”, бр. 36/2019 од 24. 5. 2019)
- Правилник о изменама Правилника о садржају и начину вођења евиденције и издавању ученичке и студентске картице у Дому ученика и Студентском центру („Сл. гласник РС”, бр. 36/2019 од 24. 5. 2019)
- Правилник о педагошкој норми васпитача и стручног сарадника психолога и педагога у Дому ученика („Сл. гласник РС”, бр. 36/2019 од 24. 5. 2019)
- Стручно упутство за спровођење уписа у прву годину студијских програма основних и интегрисаних студија на високошколским установама чији је оснивач Република Србија за школску 2019/2020. годину („Сл. гласник РС”, бр. 36/2019 од 24. 5. 2019)

Преглед прописа...

ПОДСТИЦАЈИ

- Правилник о обрасцу пријаве за доделу средстава подстицаја за привлачење директних улагања у сектору услуга хотелског смештаја („Сл. гласник РС”, бр. 38/2019 од 31. 5. 2019)
- Уредба о изменама и допуни Уредбе о одређивању критеријума за доделу подстицаја ради привлачења директних улагања у сектору услуга хотелског смештаја („Сл. гласник РС”, бр. 42/2019 од 14. 6. 2019)

ЕЛЕКТРОНСКЕ КОМУНИКАЦИЈЕ

- Правилник о минималном садржају, нивоу детаљности и начину објављивања стандардних понуда („Сл. гласник РС”, бр. 36/2019 од 24. 5. 2019)
- Правилник о валидацији квалификованог електронског потписа и квалификованог електронског печата („Сл. гласник РС”, бр. 42/2019 од 19. 6. 2019)

ЗАШТИТА ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ

- Правилник о обрасцу обавештења о повреди података о личности и начину обавештавања Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности о повреди података о личности („Сл. гласник РС”, бр. 40/2019 од 7. 6. 2019)
- Правилник о обрасцу и начину вођења евиденције лица за заштиту података о личности („Сл. гласник РС”, бр. 40/2019 од 7. 6. 2019)
- Правилник о обрасцу и начину вођења интерне евиденције о повредама Закона о заштити података о личности и мерама које се у вршењу инспекцијског надзора предузимају („Сл. гласник РС”, бр. 40/2019 од 7. 6. 2019)
- Правилник о обрасцу притужбе („Сл. гласник РС”, бр. 40/2019 од 7. 6. 2019)

ОСТАЛЕ ОБЛАСТИ

- Правилник о просторно-техничким условима за обављање детективске делатности („Сл. гласник РС”, бр. 37/2019 од 29. 5. 2019)
- Правилник о измени Правилника о документацији која се прилаже у поступку регистрације медија у Регистар медија („Сл. гласник РС”, бр. 40/2019 од 7. 6. 2019)

Календар важења правних аката

Прописи који одложено престају да важе или чија одложена примена почиње у наредном периоду

- **Закон о заштити података о личности** („Сл. гласник РС”, бр. 87/2018)

  - примењује се од 21. 8. 2019. године.

- **Одлука о изменама Одлуке о мрежи јавних средњих школа** („Сл. гласник РС”, бр. 94/2018)

  - примењује се од 1. 9. 2019. године.

- **Правилник о Списку класификованих супстанци** („Сл. гласник РС”, бр. 19/2019)

  - примењује се од 1. 9. 2019. године.

- **Правилник о изменама Правилника о класификацији, паковању, обележавању и оглашавању хемикалије и одређеног производа у складу са Глобално хармонизованим системом за класификацију и обележавање УН** („Сл. гласник РС”, бр. 21/2019)

  - примењује се од 1. 9. 2019. године.

- **Закон о безбедности саобраћаја на путевима** („Сл. гласник РС”, бр. 41/2009, 53/2010, 101/2011, 55/2014, 32/2013 – Одлука УС РС, 96/2015 – други закон, 9/2016 – Одлука УС РС, 24/2018, 41/2018, 41/2018 – други закон, 87/2018 и 23/2019)

  - одредбе члана 182. Закона о безбедности саобраћаја на путевима („Сл. гласник РС”, бр. 41/09, 53/10, 101/11, 32/13 – УС, 55/14, 96/15 – др. закон, 9/16 – УС, 24/18, 41/18, 41/18 – др. закон и 87/18), **које се односе на издавање пробне возачке дозволе, почињу да се примењују од 2. 9. 2019. године.**

SUDSKO-
-ADVOKATSKI
ROKOVNIK

SAVETOVANJA

LEGE ARTIS
PROPISI U
PRAKSI

3
DECENIJE
S NAMA NEMA LUTANJA

JAVNE
NABAVKE

POSLOVNI
SAVETNIK

STRUČNI
KOMENTARI

PROPISI.NET
ELEKTRONSKO PRAVNO IZDANJE

ING-PRO

Јавне набавке и буџети

Грађанско право

Кривично право

Управно право

Привредно право

Радно право

Унакрсни поглед